

EUROPA DLA AKTYWNYCH

KWARTALNIK FRSE NR 12 – LATO 2013 – ISSN 2082-2375 – NAKŁAD 6 TYS. EGZ.

W grupie różnie:
zespoły
eTwinning s. 4

Europejski
Tydzień
Młodzieży 2013 s. 9

ECVET – o co
chodzi w tym
systemie? s. 13

Idzie nowe: Erasmus z plusem

WYDARZENIE 16 miliardów euro budżetu, trzy główne akcje, cztery miliony potencjalnych beneficjentów. Erasmus+ budzi coraz mniej obaw, a coraz więcej entuzjazmu. Nowy unijny program poświęcony edukacji i młodzieży ma zmienić trudną sytuację młodych ludzi w Europie

Krzysztof Szwałek
redaktor „Europy dla Aktywnych”
✉ redakcja@eurodesk.pl

Nowy program Unii Europejskiej poświęcony edukacji, szkoleniom, młodzieży i sportowi nabiera kształtów. Negocjatorzy reprezentujący Parlament Europejski porozumieili się w sprawie najważniejszych szczegółów inicjatywy z Radą Unii Europejskiej, co otwiera drzwi do ostatecznego przyjęcia programu przez Parlament.

Jest już pewne, że nowy program będzie obejmował te same sektory edukacji, co kończący swój żywot program „Uczenie się przez całe życie”: edukację szkolną, zawodową, wyższą i uczenie się dorosłych. Możliwe będą również inicjatywy ponadsektorowe. – Wygląda na to, że nie będzie głębokiej zmiany w filozofii udzielania wsparcia ze środków UE na projekty edukacyjne, choć nie do końca jeszcze wiemy, na jakiej zasadzie projekty będą przyporządkowywane do poszczególnych sektorów – komentuje Anna Atlas, dyrektor programu „Uczenie się przez całe życie”.

Niewiadomą wciąż pozostają też nazwy poszczególnych sektorów. – Pojawili się propozycje, by w działaniach promocyjnych nowego programu używać nazw dotychczasowych programów sektorowych. Ale to by oznaczało, że oferta dla studentów nazywa-

Uczestnicy Zlotu Studentów Erasmusa 2012 we Wrocławiu

łyby się „Erasmus+Erasmus”, co brzmi dość humorystycznie. Być może więc będziemy używać nazw opisowych, np. „Erasmus+Szkolnictwo wyższe” lub „Erasmus+Kształcenie Zawodowe” – mówi Anna Atlas.

Budżet nowego programu wyniesie ma ok. 16 miliardów euro, ostateczną decyzję podejmie jednak Parlament

Europejski, zatwierdzając cały plan finansowy Unii na lata 2014-2020. Komisja Europejska zaproponowała, by 77,5 proc. wspomnianej kwoty przeznaczyć na sektor „edukacja i szkolenia”. Sektor młodzieżowy otrzyma 10 proc. budżetu, a na sport – który po raz pierwszy został objęty unijnym programem – trafi 1,8 proc. środków.

3,5 proc. funduszy zostanie przeznaczonych na nowy system gwarancji pożyczek dla studentów i absolwentów. Co zmieni się dla studentów? – Erasmus+ pozwoli np. na realizację całych uzupełniających studiów magisterskich, 2-letnich lub 3,5 letnich – zauważa minister nauki, prof. Barbara Kudrycka. Podkreśla też, że studentom

oferowane będą nie tylko stypendia, ale i pożyczki na opłacenie studiów.

Wcześniejsze propozycje Komisji zakładały, że nowy program będzie się nazywać „Erasmus dla wszystkich”, a poszczególne sektory edukacji nie będą miały własnych, wydzielonych budżetów. Polska i kilka innych krajów Unii wyrażało wówczas obawy, czy taka struktura nie utrudni dostępu do finansowania małym beneficjentom i grupom nieformalnym. – To zagrożenie na szczęście udało się wyeliminować – mówi Anna Atlas.

Zdaniem Komisji Europejskiej połączenie pod nowym szyldem programów sektorowych LLP, akcji Jean Monnet, programu „Młodzież w działaniu” i pięciu innych programów (m.in. Erasmus Mundus i Tempus) ułatwi i uprości uzyskiwanie unijnego wsparcia. Największy nacisk w nowym programie zostanie położony na edukację formalną i pozaformalną, służącą rozwijaniu umiejętności uczniów, nauczycieli i pracowników oraz zwiększającą ich atrakcyjność na rynku pracy.

Zgodnie z przewidywaniami rozporządzenie w sprawie ustanowienia programów Erasmus+ ma być przyjęte przez Parlament Europejski i Radę Europejską już we wrześniu. ☀

Rekomendacje Rady UE:

☀ http://ec.europa.eu/youth/documents/youth_guarantee.pdf

W NUMERZE

PROJEKTY CENTRALNE W CENTRUM UWAGI. Jak zwiększyć zainteresowanie polskich uczelni udziałem w projektach centralnych programu LLP? **Strona 2**

POLSKA RADA ORGANIZACJI MŁODZIEŻOWYCH odcina się od sposobu tworzenia strategii „Aktywna Młodzież”. Dlaczego? **Strona 6**

WOLONTARIUSZE NA POKŁADZIE. Młodzież z Europy będzie pomagać w organizacji *The Tall Ships' Races*. **Strona 8**

W INTERNECIE

NOWA ODSŁONA EUROPEJSKIEGO PORTALU MŁODZIEŻOWEGO. Aktualności, linki, bazy wiedzy, filmy i poradniki. Szukaj na stronie: www.portalmłodzieżowy.eu

FOT. EMANUEL TABARD/FLOK.COM/CREATIVE COMMONS

Konkluzje irlandzkiej prezydencji przyjęte

UNIA EUROPEJSKA 16 maja 2013 r. Rada UE ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu podsumowała efekty irlandzkiej prezydencji w Unii Europejskiej

Joanna Mazur
Departament strategii i współpracy
międzynarodowej MEN

Prezydencja Irlandii skupiła się na możliwości poprawy jakości pracy z młodymi ludźmi. W ramach usystematyzowanego dialogu z młodzieżą w krajach UE zorganizowano konsultacje, które podsumowano w trakcie Europejskiej Konferencji Młodzieżowej (Dublin, 10-13 marca 2013 r.). Jej rekomendacje wykorzystano w przyjętych 16 maja 2013 r. przez Radę UE do spraw Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu konkluzjach na temat wpływu dobrej jakościowo pracy z młodzieżą na rozwój, dobrostan i włączenie społeczne młodych ludzi.

Dokument ten podkreśla znaczenie efektów pracy z młodzieżą, wymieniając typowe umiejętności nabywane

w trakcie pozaformalnych działań edukacyjnych: przywódcze, decyzyjne, współpracy i komunikowania się z innymi. Wszystkie one zwiększają szanse na zatrudnienie. W konkluzjach podkreślono, że państwa członkowskie powinny

5,6
MILIONÓW EUROPEJCZYKÓW
JEST BEZROBOTNYCH

lepiej współpracować w takich dziedzinach, jak zdrowie, edukacja, zatrudnienie, kultura i sport.

Rada przyjęła również konkluzje na temat maksymalizowania potencjału polityki młodzieżowej na rzecz realizacji celów strategii „Europa 2020”. W dokumencie podkreślono rolę poli-

tyki młodzieżowej oraz konieczność jej ściślejszego powiązania z innymi politykami sektorowymi, a także zwiększenia synergii pomiędzy instrumentami i inicjatywami już istniejącymi lub niedawno przyjętymi – w szczególności dotyczy to inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Zdaniem Rady, należy dążyć do zwiększenia dostępności europejskich programów promujących m.in. mobilność i wymianę doświadczeń.

Od 1 lipca prezydencję w Unii przejęła Litwa. Jej celem będzie zebranie dobrych praktyk, działań prewencyjnych i innowacyjnych pomysłów na rzecz lepszej integracji społecznej młodych ludzi, ze szczególnym uwzględnieniem tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą (tzw. NEETs). ☀

Więcej informacji na stronie:

☀ www.consillium.europa.eu

Druga strona Fundacji

LICZBA NUMERU

4 MILIONY

MŁODYCH EUROPEJCZYKÓW BĘDZIE MOGŁO SKORZYSTAĆ Z NOWEGO PROGRAMU ERASMUS+

Program ten umożliwi studiowanie, szkolenie się, nauczanie lub pracę wolontariacką za granicą.

FELIETON

Minus Erasmusa+

Wawrzyniec Pater

Oj zdziwił się dotychczasowi beneficjenci unijnych programów edukacyjnych, gdy zobaczyli strukturę nowego programu Erasmus+. Owszem, będzie on wspierał większość dotychczasowych działań z zakresu edukacji formalnej, zawodowej i pozaformalnej, ale ich odnalezienie w nowym programie nie będzie takie proste. Programy sektorowe zostaną nowiemi zastąpione przez tzw. akcje kluczowe: 1. Mobilność edukacyjna osób indywidualnych, 2. Współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk i 3. Wsparcie dla działań politycznych. Działania, do tej pory wspierane w ramach jednego programu, znajdują się w różnych akcjach.

Większość kluczowych działań finansowanych przez program „Młodzież w działaniu” znajdzie się w Akcji 1. Ale już wolontariat krótkoterminowy i projekty sieciowe wspierane będą przez Akcję 2. Do tej akcji przeniesiono też inicjatywy młodzieżowe, które w nowym programie najprawdopodobniej będą miały już tylko międzynarodowy charakter. Z kolei projekty promujące dialog młodzieży z decydentami (obecnie Akcja 5.1 MwD) znajdują się w Akcji 3.

Nowa struktura nie ułatwi też orientacji, co z nowego programu zostało wyrzucone. Oprócz wspomnianych krajowych inicjatyw młodzieżowych znikną indywidualne wyjazdy nauczycieli, wolontariat seniorów czy wizyty studyjne dla kadry zarządzającej. Ale będzie też sporo nowości, m.in. wolontariat pracowników młodzieżowych.

Ostateczny kształt Erasmusa + poznamy w październiku. Rewolucyjnych zmian już raczej nie będzie. ✱
Wawrzyniec Pater,
koordynator Krajowego Biura Eurodesk Polska

FELIETON

Doceńmy projekty centralne

dr inż. Marek Polak

Uczelnia wyższa z aspiracjami międzynarodowymi i bez edukacyjnych projektów centralnych? Niemożliwe! Przecież są one swego rodzaju wyznacznikiem jakości uczelni. Projekty realizowane w ramach programu TEMPUS pokazują, że w niektórych obszarach możemy być wzorem do naśladowania. Gdyby nie stypendia Erasmus Mundus, zagraniczni studenci i pracownicy pewnie wybieraliby uczelnie stojące wyżej w rankingach międzynarodowych. Dzięki programom ICIECP można nawiązać efektywną współpracę z atrakcyjnymi partnerami w Azji czy Ameryce Północnej. W obliczu wielkiej popularności Masowych Kursów Otwartych Online, idealnym instrumentem wydają się natomiast Europejskie Sieci Instytucji (program Leonardo da Vinci) czy też Projekty Wielostronne (program Erasmus). Firmowanie oferty internetowych kursów otwartych przez dobre, międzynarodowe konsorcjum jest gwarantem wyjścia naszej oferty w świat. W końcu, jednym z lekarstw na mało efektywną współpracę uczelni z biznesem są projekty centralne programu Leonardo da Vinci.

Projekty realizowane w ramach programów centralnych mają określony, pozytywny wpływ na realizację projektów zdecentralizowanych, koordynowanych przez agencje narodowe. Systematycznie rosnąca liczba studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus to efekt synergii istniejącej między tymi dwiema grupami programów europejskich. Nie można też zapominać, że projekty realizowane w ramach programów centralnych przekładają się też pośrednio (ale bardzo wyraźnie) na wzrost jakości kształcenia, naszą pozycję w rankingach i poprawę wizerunku w Europie. ✱

dr inż. Marek Polak
Centrum Współpracy Międzynarodowej
Politechniki Warszawskiej

Nadażyć za światem

WYDARZENIA Szkoła powinna przygotowywać do kształcenia ustawicznego, które ma swój początek, ale nigdy się nie kończy – uznali uczestnicy II Kongresu Polskiej Edukacji

Agnieszka Pietrzak
dyrektorka promocji i komunikacji FRSE
✉ agnieszka.pietrzak@frse.org.pl

Dzisiejszy świat jest determinowany poprzez zmiany, dlatego szkoła też musi się zmieniać tak, by przygotować młodych ludzi do życia w tym świecie – powiedziała minister edukacji Krystyna Szumilas, otwierając 15 czerwca w Warszawie II Kongres Polskiej Edukacji.

Minister edukacji przekonywała, że szkoła musi dać młodym ludziom wiedzę teoretyczną i umiejętności, ale także uczyć ich porządkowania informacji. Potrzebę przygotowania młodych ludzi do reagowania na zmiany zaznaczył też minister pracy i polityki społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz. – Dziś już nie ma placówek, która dają wiedzę i umiejętności na całe życie. Współczesne szkoły powinny oferować jak najlepsze przygotowanie do kształcenia ustawicznego, które ma swój początek, ale nie ma końca – powiedział. Minister podkreślił też, że obecnie tylko 4 proc. dorosłych Polaków dokształca się. Średnio w Europie robi to 9 proc. osób dorosłych.

Jednym z głównych tematów, które poruszano podczas kongresu, było zjawisko odroczonej dorosłości. – Dziś coraz wię-

II Kongres Polskiej Edukacji zgromadził ponad 1300 osób z całej Polski

cej młodych ludzi w wieku od 18. do 24. roku życia nie dysponuje kompetencjami i kwalifikacjami, które pozwoliłyby im przejąć odpowiedzialność za własne życie. Nauczyciele, pracodawcy często skarżą się, że ci młodzi nic nie potrafią – powiedziała w trakcie sesji podsumowującej kongres prof. Anna Brzezińska z Instytutu Psychologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Kongresy edukacji mają służyć przygotowaniu strategii dla polskiego systemu

edukacyjnego na najbliższe 20 lat. W tegorocznym wydarzeniu wzięło udział ponad 1300 osób z całej Polski. Organizatorem spotkania był Instytut Badań Edukacyjnych. Podczas kongresu Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji prezentowała m.in. ofertę staży i praktyk dla pracowników oświaty w ramach projektów systemowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. ✱

Więcej o Kongresie Edukacji:
🌐 www.kongres.ibe.edu.pl

WYDARZENIE

O motywacji w nauce języków

Motywacja w uczeniu się i nauczaniu języków obcych będzie tematem międzynarodowej konferencji organizowanej przez FRSE w czasie Europejskiego Dnia Języków 24 września w Warszawie.

Uczestnicy z różnych krajów będą mogli wziąć udział w warsztatach na temat motywowania do nauki języków rzadziej używanych, motywacji w metodyce czy wpływie działań instytucjonalnych na motywację uczniów i nauczycieli. Na zainteres-

sowanych czeka też panel o Europejskim Portfolio Językowym, przygotowany przez Europejskie Centrum Języków Nowożytnych Rady Europy (ECML) w Grazu.

Dzień przed konferencją laureaci XII edycji konkursu European Language Label (ELL) odbiorą certyfikaty i nagrody. ELL to europejski certyfikat jakości w edukacji językowej. W Polsce przyznawany jest od 2001 r. za projekty wykorzystujące nowatorskie rozwiązania w dziedzinie nauczania i uczenia się języków.

W tym roku Europa świętuje swoje bogactwo językowe już po raz dwunasty. Europejski Dzień Języków ustanowiony przez Radę Europy w 2001 r. to święto różnorodności i okazja do tego, by pokazać, że nauka języków obcych może być fascynującą przygodą. EDJ będzie trwał w Polsce przez cały wrześniowy tydzień. Organizatorzy obchodów przygotowali m.in. lekcje pokazowe języków obcych, projekcje filmów, konkursy. Udział we wszystkich wydarzeniach jest bezpłatny. ✱ – Agnieszka Pietrzak

KRONIKA KWARTAŁU

15 tysięcy drzew już rośnie

POSADZILIŚMY KOLEJNY LAS ERASMUSA

► 26 maja pracownicy FRSE wraz z zagranicznymi studentami Erasmusa posadzili w szkółce leśnej rezerwatu Na torfach pod Otwockiem **ponad 2000 sadzonek sosny**. W wydarzeniu wzięło udział 40 studentów m.in. z Hiszpanii, Szwecji, Holandii, Bułgarii, Rumunii, Rosji, Indii, Chin, a nawet Nepalu i Tajwanu. Dużą niespodzianką okazał się przygotowany do posadzenia w Centrum Edukacji Leśnej w Celestynowie Dąb Erasmus, który przeżyje ponad 200 lat. Wydarzenie w Otwocku i Celestynowie zakończyło tegoroczną,

szóstą już edycję akcji *Las Erasmusa*, podczas której w całej Polsce studenci posadzili ponad 15 tys. drzew.

POLSKI PROJEKT EVS NAGRODZONY

► Podczas brukselskich obchodów Europejskiego Tygodnia Młodzieży 31 maja **Fundacja Edukacji i Twórczości z Białegostoku otrzymała nagrodę programu „Młodzież w działaniu”** w kategorii *The Responsible European Citizens*. Wyróżnienie przedstawicielkom Fundacji wręczyła Komisarz ds. edukacji, kultury, wielojęzyczności, sportu, mediów i młodzieży Androulla Vassiliou. Fundacja Edukacji i Twórczości od kilku lat realizuje z udziałem wolontariuszy z różnych krajów **projekty adresowane do czeczeńskich dzieci**, które przebywają wraz z rodzinami w białostockich ośrodkach dla uchodźców.

20 LAT ACA

► Przedstawiciele dyrekcji FRSE wzięli udział w jubileuszowej **konferencji Stowarzyszenia Współpracy Akademickiej (ACA)**, zorganizowanej w dniach 9-11 czerwca 2013 r. w Hadze. Ponad 200 uczestników w wyjątkowo urodzistej atmosferze dyskutowało o wyzwaniach, jakie stoją przed internacjonalizacją szkolnictwa wyższego i mobilnością międzynarodową. Współorganizatorem wydarzenia był Nuffic, holenderska organizacja zajmująca się współpracą międzynarodową w zakresie szkolnictwa wyższego. FRSE jest członkiem ACA od 2011 r.

PRZYJMUJEMY STAŻYSTÓW

► FRSE już po raz siódmy jest fundatorem praktyk w konkursie „Grasz o staż”. W tym roku na **wakacyjny staż przyjmie dwie osoby**. Nasi praktykanci zdobędą doświadczenie w bieżącej obsłudze programów UE, a także w organizacji konferencji, wydawaniu publikacji czy organizacji konkursu EDUinspiracje. ✱

Europejska Polityka Młodzieżowa

NOWE MIEJSCE MŁODYCH W SIECI

Ruszyła nowa odsłona Europejskiego Portalu Młodzieżowego – witryny Komisji Europejskiej dedykowanej młodym mieszkańcom Starego Kontynentu. Strona portalmłodzieżowy.eu to wyjątkowe miejsce w sieci: młodzi ludzie znajdują na nim artykuły, newsy, filmy i informacje o ciekawych wydarzeniach.

Serce portalu to osiem rozbudowanych działów tematycznych, wypełnianych treścią przez sieć Eurodesk – w 27 językach! Możliwości kształcenia, rozwoju zawodowego, udziału w projektach – to tylko niektóre z opisywanych zagadnień.

EUROPEJSKA MŁODZIEŻ W LICZBACH

52 proc.
młodych Polaków brało udział w wyborach w ciągu ostatnich trzech lat.

22 proc.
nie wyklucza kandydowania w wyborach politycznych w jakimś momencie życia.

39 proc.
ankietowanych nie wierzy, że to obywatele państw UE w bezpośrednich wyborach wybierają członków Parlamentu Europejskiego.

2 proc.
młodych Polaków uczestniczyło w ostatnim roku w działalności partii politycznej.

64 proc.
osób, które nie wezmą udziału w wyborach PE tłumaczy, że nie idzie do urn, bo ich głos niczego nie zmieni.

94 proc.
młodych ludzi chcących wziąć udział w wyborach robi to dlatego, że „demokracja jest ważna”.

Źródło: Młodzież w Europie, udział w życiu demokratycznym, Eurobarometr 2013

Projekty centralne w centrum uwagi

PROGRAMY EUROPEJSKIE Co zrobić, by polskie instytucje lepiej niż do tej pory wykorzystywały szanse stwarzane przez unijne projekty centralne programu „Uczenie się przez całe życie”?

Krzysztof Szwałek
redaktor „Europy dla Aktywnych”
✉ eurodesk@eurodesk.pl

Skala zaangażowania polskich instytucji edukacyjnych w projekty centralne programu „Uczenie się przez całe życie” nie powala na kolana. Liczbę beneficjentów w danym roku zwykle policzyć można na palcach jednej, wyjątkowo (w 2011 r.) obu dłoni. Rosnąć nie chce także liczba polskich instytucji występujących w roli partnerów projektu – w ciągu ostatnich sześciu lat ani razu nie przekroczyła 80. Postępów nie widać również pod względem kwot dofinansowania projektów z udziałem polskich instytucji – po kilku latach wzrostu, w 2012 r. wysokość pozyskanych środków znów spadła (wyniosła 29,5 mln euro). W sumie w latach 2007-2012 największym powodzeniem wśród rodzimych uczelni cieszył się udział w projektach wielostronnych, tylko

raz polskie instytucje zaangażowały się w budowę sieci i działania towarzyszące. W międzysektorowych projektach centralnych sytuacja jest podobna – bywały takie lata (2009 r.), gdy wśród beneficjentów nie było żadnego polskiego przedstawiciela.

GŁÓWNE BARIERY SKUTECZNEGO UPOWSZECZNIANIA REZULTATÓW PROJEKTÓW TO BRAK POWIĄZANIA POMIĘDZY PROJEKTEM A MISJĄ I WIZJĄ UCZELNI ORAZ KOSZTY ZWIĄZANE Z UTRZYMANIEM TRWAŁOŚCI PROJEKTU

Zmiana tego stanu rzeczy wydaje się koniecznością. Udział w projektach centralnych oznacza przecież bezdyskusyjne korzyści dla uczelni, wpływa na ich renomę, rozpoznawalność i poziom nauczania. Podkreślali to uczestnicy majowego seminarium zorganizowanego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. W dyskusji pod hasłem *Upowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów projektów centralnych programu „Uczenie się przez całe życie”* głos zabrała

m.in. Anna Atlas, dyrektor programu „Uczenie się przez całe życie”, która stwierdziła, że udział w projektach centralnych to szansa na rozwój strategii instytucji oraz metoda budowania konkurencyjności na arenie europejskiej. – Te projekty otwierają nas na nowe

podejście do zarządzania jakością, po pierwsze w obszarze przygotowania partnerstw do współpracy, planowania, a potem realizacji projektów i komunikacji – mówiła Anna Atlas.

Prof. dr hab. Maria Mendel z Uniwersytetu Gdańskiego podkreśliła z kolei, że międzynarodowe sieci uczelni, budowane w ramach projektów centralnych programu LLP tworzą dziś ważne środowisko opiniotwórcze, dlatego polskie uczelnie zainteresowane udziałem w ta-

kich inicjatywach mają szansę nadawać ton rozwojowi edukacji w Europie.

W trakcie spotkania omówiono też główne bariery skutecznego upowszechniania rezultatów projektów, takie jak: brak powiązania pomiędzy projektem a misją i wizją uczelni, koszty związane z utrzymaniem trwałości projektu i jego promocją, utrudniony kontakt z decydentami czy obawa przed konkurencją ze strony innych podmiotów realizujących podobne działania. Zespół Waloryzacji i Upowszechniania Rezultatów Programu „Uczenie się przez całe życie” przedstawił też sposoby na to, jak owe bariery przełamywać. Chodzi głównie o prezentację dobrych praktyk oraz wspieranie nawiązywania partnerstw, sieci i sojuszy między pracodawcami, uczelniami i wszystkimi zainteresowanymi. ✱

Więcej informacji o projektach centralnych:
✉ eacea.ec.europa.eu

Przepływ informacji w sprawach młodzieży musi być lepszy

ROZMOWA Wywiad z Kubą Radzewiczem, przewodniczącym Polskiej Rady Organizacji Młodzieżowych

Rozmawiał Wawrzyniec Pater
Krajowe Biuro Eurodesk Polska
✉ w.pater@eurodesk.pl

PROM powstał w 2011 r., a jest Pan już jego trzecim przewodniczącym...

Bieżąca kadencja będzie trwała już pełne dwa lata i musi być przełomowa. Nowy zarząd zdaje sobie sprawę z wysokich oczekiwań, jakie wiążą się z naszą pracą. Musimy zrobić realny krok do przodu – zależy nam na wzmocnieniu PROM-u w regionach, poprawieniu komunikacji między organizacjami członkowskimi, uznaniu roli pracy z młodzieżą poprzez dodanie jej do obszarów pożytku publicznego, a także na dalszym prowadzeniu procesu dialo-

gu usystematyzowanego i współpracy z radami młodzieży z innych krajów.

Kiedy starania o członkostwo w Europejskim Forum Młodzieży zakończą się sukcesem? To był jeden z celów Rady...

Jeszcze w lipcu chcemy przetłumaczyć ostatnie dokumenty i złożyć aplikację. Natomiast już teraz jesteśmy zapraszani do brania udziału w niektórych wydarzeniach organizowanych przez EYF, np. we wrześniu dwójka naszych przedstawicieli weźmie udział w szkoleniu dotyczącym budowania skutecznej polityki na rzecz młodzieży i pracy z młodzieżą.

Za cel stawiacie sobie również nakłonienie rządu do prowadzenia

skoordynowanej polityki na rzecz młodzieży. W jaki sposób?

Obecnie sprawy młodzieży są w ministerstwie edukacji, nauki i szkolnictwa wyższego, pracy i polityki społecznej, sportu i jeszcze kilku innych. Brak jest przepływu informacji i wspólnych działań. Chcemy, by zbierano dane na temat sytuacji młodzieży i organizacji młodzieżowych, a potem, na podstawie tych danych i dialogu z młodzieżą o jej potrzebach i wyzwaniach, tworzone rozwiązania. Być może warto robić to na poziomie regionów, np. poprzez instytucję Sekretariatu ds. Młodzieży, który działa od kilku lat np. w Zachodniopomorskiem. Założenia, ustawy i strategię powinny być formułowane centralnie, a wdrażane i uszczegóławiane na poziomie regionalnym i lokalnym.

Tymczasem w Ministerstwie Pracy i Polityki Socjalnej rodzi się nowa strategia „Aktywna Młodzież”, od której PROM się odciął. Co wam się w niej nie podoba?

Odcinamy się od sposobu, w jaki strategia została wypracowana, nie od samego pomysłu. Naszym zdaniem jakiegokolwiek proces budowania polityk publicznych musi na każdym etapie angażować organizacje pozarządowe i, w tym wypadku, młodzież niezrzeszoną.

Program MPiPS proponuje utworzenie nowych organów koordynujących politykę młodzieżową. Twórcy programu twierdzą, że PROM odgrywa marginalną rolę, bo nie działa w strukturach rządu. Utworzenie takich organów jest czymś,

o co PROM apeluje od początku swojego istnienia. Czy będzie to Krajowy Sekretariat, Ministerstwo Młodzieży, czy departament w którymś z ministerstw, to powinno być kwestią dyskusji przedstawicieli rządu i młodzieżowych organizacji. Rada ds. Młodzieży w moim rozumieniu ma być miejscem, gdzie taka dyskusja może się toczyć gdzie decyzje podejmują wspólnie młodzi ludzie i politycy, zgodnie z zasadą współdecydowania. Natomiast rola reprezentacji młodzieży, jaką spełnia PROM jest zupełnie inna – my mamy zbierać opinie młodych ludzi i organizacji młodzieżowych i walczyć o ich wysłuchanie i wprowadzenie w życie. ✱

Więcej informacji na stronie:
✉ www.prom.info.pl

Edukacja szkolna

FELIETON

Awangarda na posterunku

Elżbieta Gajek

Rosną możliwości i umiejętności nauczycieli języków obcych w zakresie korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych w trakcie pracy z młodzieżą. Świadczą o tym wyniki badań ankietowych przeprowadzonych z pomocą FRSE w kwietniu 2013 r.

Na pytania ankiety odpowiedziało 670 nauczycieli języków obcych – angielskiego (73 proc.), niemieckiego (20,1 proc.), rosyjskiego (7,5 proc.) oraz francuskiego (4,8 proc.). Zdecydowana większość (80 proc.) to pedagodzy pomiędzy 25. a 45. rokiem życia, pracujący w szkołach podstawowych (69 proc.), gimnazjach (44 proc.) i szkołach ponadgimnazjalnych (32 proc.).

Respondenci w większości deklarują używanie sprzętu cyfrowego. Średnio każdy korzysta z trzech urządzeń. Zwykle są to komputery stacjonarne (76 proc.), laptopy (86 proc.), urządzenia mobilne (33 proc.) oraz tablice interaktywne (57 proc.). Nieliczni ankietowani wskazywali na korzystanie z kamer do nagrywania lekcji, wizualizerów oraz systemów do zdalnego testowania. Byli jednak i tacy nauczyciele, którzy do nauczania języka nie używali jakichkolwiek – poza sprzętem audio – urządzeń cyfrowych.

Pedagodzy, którzy odpowiedzieli na ankietę, są również aktywni w projektach międzynarodowych. 25 proc. z nich prowadzi projekty eTwinningu, 17 proc. pracuje w projektach Comeniusa, 28 proc. uczestniczyło w projektach Comenius w przeszłości.

Ze względu na sposób gromadzenia danych grupa respondentów nie może być traktowana jako reprezentatywna, ale większość z kilkuset osób, które odpowiadały na ankietę, niewątpliwie stanowi awangardę wśród nauczycieli języków. Posługują się TIK w sposób kompetentny oraz korzystają z różnych możliwości współpracy międzynarodowej. Bardzo dziękuję wszystkim respondentom za udział w ankiecie. Bardziej wnikliwa analiza wyników i wnioski będą systematycznie publikowane. ✱

dr Elżbieta Gajek, Uniwersytet Warszawski

FELIETON

Kto wsadzi ten kij?

Leszek Rudak

Albo nie w mrowisko. W III wieku przed naszą erą Eratostenes udowodnił, że Ziemia jest kulista. Ten dowód można powtórzyć w szkole, by raz na zawsze przekonać o tym uczniów. Wystarczy pewnego słonecznego dnia, o tej samej porze, zmierzyć cienie pionowo postawionych kijków w dwóch odległych miejscach i dokonać prostych rozważań geometrycznych. Niestety, miejsca muszą być oddalone o setki kilometrów. Jeden kij mogą ustawić moi uczniowie na boisku szkolnym, ale kto postawi ten drugi?

Czy na Południu rośliny rosną szybciej niż u nas, a na Północy rozwijają się wolniej? Można to sprawdzić, uprawiając takie same gatunki roślin w naszym ogródku oraz w Szwecji, Norwegii, we Włoszech albo Hiszpanii. Ale kto ma to robić gdzieś tam?

Fizycy mówią, że temperatura wrzenia zależy od ciśnienia. Zamiast wierzyć na słowo, można to sprawdzić, gotując wodę w kilku miejscach położonych na znacznie różnych wysokościach. Nasza szkoła jest tylko w jednym miejscu, więc kto ma to zrobić?

Zawsze najlepiej wykorzystać rodzinę. A gdy nie ma się cioci i stryja w dalekim kraju, to można poszukać wirtualnego bliźniaka, który w swojej szkole zrobi drugą połowę eksperymentu i wymieni się wynikami. A potem pogadamy po angielsku np. o pogodzie i szkole.

Jak znaleźć taką bratnią duszę? To proste, wystarczy zarejestrować projekt w eTwinningu i poznać „bliźniaka”, który zechce zrealizować z nami nasze idee i wzbogacić je swoimi pomysłami.

A potem odrobina zaangażowania zrobi swoje. Ustalimy plan, a uczniowie z naszej i „bliźniaczej” klasy wypełnią go działaniem. Swobodnie porozmawiają (przez internet) w obcych językach, podziela się osiągnięciami, pouczą nawzajem, wymieniają dzieła. Znajdą narzędzia i programy komputerowe ułatwiające wykonanie pracy. Ani oni, ani my nie zauważymy, kiedy opanujemy komputer, język obcy i... tematy lekcji. ✱

dr Leszek Rudak, Uniwersytet Warszawski

W grupie różnie: zespoły eTwinning

EDUKACJA Nauczycielki ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Zambrowie wszystkiego nauczyły się same: od podstaw, metodą prób i błędów. Teraz same uczą młodsze koleżanki, jak realizować projekty

Gracjana Więckowska
program eTwinning
✉ gracjana.wieckowska@frse.org.pl

Barbara Głuszc, nauczycielka języka angielskiego, usłyszała o eTwinningu podczas konferencji w 2005 r. Od razu wiedziała, że to jest metoda edukacyjna, której od dawna szukała. Dyrektor zaproponował jednak rozpoczęcie projektu Comeniusa, a dopiero potem podjęcie działań w eTwinningu. I tak się stało. Placówka rozpoczęła międzynarodową współpracę, w ramach której do tej pory zrealizowano dwa projekty Comeniusa oraz sześć eTwinningu. Szkoła uzyskała 16 polskich Odznak Jakości eTwinning oraz 9 europejskich. Trzy razy została nagrodzona pierwszym miejscem w krajowym konkursie i raz w europejskim. Dyrektor komentując sukcesy szkoły mówi: – Żyjemy w czasach, kiedy szkoła musi być otwarta na to, co się w kraju i na świecie dzieje – nie widzę alternatywy. Jesteśmy cały czas elastyczni i chcemy dostosowywać się do tego, czego się od nas oczekuje.

Zespół eTwinningowy w szkole tworzą trzy nauczycielki: Barbara Głuszc (j. angielski), Agata Czarniakowska (matematyka) i Dorota Zimacka (przyroda). Nauczyły się wszystkiego same, od pod-

staw, metodą prób i błędów. Początkowo nie potrafiły obsługiwać poczty e-mail, a obecnie wynajdują coraz to nowe programy na blogach poświęconych narzędziom TIK. Był to jednak długotrwały proces. – eTwinning stanowił dla nas rodzaj wyzwania, ponieważ najpierw musiałśmy nauczyć siebie, żeby potem móc edukować dzieci – wspominają.

W szkole działa też drugi zespół eTwinningu. Bardziej doświadczone nauczycielki pomagają tym początkującym, głównie w zakresie używania narzędzi TIK oraz języka angielskiego. – Chcę zaoszczędzić czasu koleżance realizującej projekt z klasami młodszymi i wskazać konkretne rozwiązania – komentuje Barbara Głuszc. – Zgodnie z zasadą nic na siłę przylączenie się do działań projektowych jest dobrowolne. A jednak osób zaangażowanych jest całkiem sporo. W niektórych działaniach uczestniczy cała szkoła. Są tacy nauczyciele, którzy mówią: zgłosiłem się na ochotnika do pomocy w projekcie eTwinning, mimo że nie znam ani języka angielskiego, ani narzędzi TIK. Chciałem jednak współpracować z zespołem, gdyż żyła tym cała szkoła!

Nauczycielki stworzyły nowy system pracy. Spotykają się jeszcze podczas wakacji, aby przedyskutować pomysły na projekty w nowym roku szkolnym. Wszystkie

decyzje podejmują wspólnie. Zadania w projektach są tak podzielone, aby aktywizowały dzieci na lekcjach prowadzonych przez członkinie zespołu. Pierwotne założenia często podlegają modyfikacji. Decyzje podjęte podczas wakacji są zmieniane np. z powodu organizacji roku szkolnego lub też pojawienia się nowych narzędzi TIK.

W ostatnim przedsięwzięciu uczniowie zostali podzieleni na osiem międzynarodowych grup. W każdej z nich znalazły się po dwie osoby z Polski. Grupy otrzymały zadania (*challenges*), wcześniej zaplanowane przez nauczycieli-mentorów. Pomagali oni swoim podopiecznym w pracy, a wypracowane wyniki zamieszczali na TwinSpace projektu. Każdy z pedagogów przygotował zadania związane z nauczaniem przez siebie przedmiotem (matematyka, przyroda, język angielski, informatyka) bądź zainteresowaniami.

Do tej pory w Szkole Podstawowej nr 4 w Zambrowie przygotowano m.in. następujące projekty eTwinningu: *Z wizytą w Boćkolandii*; *ICT, You and Me*; *Roots in Music: Growth for a Future Together* oraz *LYPS – Let Your Passion Shine*. ✱

Więcej informacji na stronie:
✉ www.etwinning.pl

Jedynka z Bogatyni – szkoła mocno rozśpiewana

ETWINNING Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Bogatyni to placówka otwarta na nowości i chętnie podejmująca wyzwania. Wszystko dzięki Markowi Fularzowi

Gracjana Więckowska
program eTwinning
✉ gracjana.wieckowska@frse.org.pl

Pana Marka, nauczyciela informatyki i zastępcę dyrektora szkoły, śmiało można uznać za *spiritus movens*, czy – jak kto woli – koło zamachowe wszelkich innowacji edukacyjnych w szkole. Marek Fularz jest ambasadorem i trenerem programu eTwinning. To głównie dzięki niemu placówka jest otwarta na nowości i rozwój, co sprzyja podejmowaniu przez nauczycieli innowacyjnych działań projektowych. Gdy Marek Fularz przedstawia radzie pedagogicznej pomysł przedsięwzięcia, nauczyciele spontanicznie zgłaszają się do zadań, rozwijają je, modyfikują i uzgadniają zakres współpracy. Panu Markowi pozo-

staje zapewnienie sprawności technicznej i organizacyjnej.

Szkoła prowadziła wiele różnych przedsięwzięć. Najbardziej znane z nich, projekt pt. *Schoolovision*, realizowany we współpracy z wieloma krajami, trwa już od pięciu lat i angażuje niemal całą placówkę – co roku do przedsięwzięcia włączane są kolejne roczniki. *Schoolovision* to międzynarodowy konkurs na najlepszą piosenkę. Zadaniem uczniów jest nie tylko napisanie tekstu i muzyki, ale także wykonanie utworu i nagranie go. W ten sposób dzieci rozwijają swoje zainteresowania, rozbudzają pomysłowość i kreatywność. Niektórzy uczą się gry na instrumentach, żeby móc wystąpić z zespołem w reprezentacji szkoły, inni malują plakaty i przygotowują materiały promocyjne umieszczane na TwinSpace. Procedura głosowania wymaga komuni-

kowania się z zagranicznymi partnerami, dzięki czemu uczniowie rozwijają umiejętności językowe oraz kompetencje w zakresie wykorzystania narzędzi TIK. Poznają też i pogłębiają wiedzę o krajach partnerskich oraz uczą się współpracy w zespole.

Projekty eTwinningu pozwalają uczestnikom pokonać nieśmiałość, otworzyć się i nabrać pewności siebie. Przy okazji okazuje się, że mając jedynie dwie godziny tygodniowo języka angielskiego, uczniowie bez korepetycji nie tylko potrafią współpracować z kolegami ze szkół partnerskich z innych krajów, ale też utrzymywać kontakty i kontynuować korespondencję po zakończeniu projektu. ✱

Więcej na ten temat:
✉ www.etwinning.pl

Uczestnicy projektu Z wizytą w Boćkolandii

COMENIUS

17 września 2013 r. mija ostatni termin składania wniosków o udział w doskonaleniu za granicą dla nauczycieli w ramach akcji Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej progra-

mu Comenius. Zgodnie z priorytetami krajowymi, nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej otrzymają dodatkowe 15 pkt. w ramach oceny merytorycznej. Więcej na stronie www.comenius.org.pl.

KONKURS

Wystartował ogólnoswiatowy konkurs dla młodzieży pod hasłem „Zmiana kształtu dzisiejszego świata: wyzwania, szanse, marzenia”. Wygra drużyna, która wymyśli i zaprezen-

tuje najciekawszy projekt zmian. W konkursie mogą brać zespoły złożone z 3-5 uczniów dwóch ostatnich klas szkoły ponadgimnazjalnej. Projekty dotyczyć mogą takich dziedzin, jak ekonomia, historia, filozofia,

prawo lub nauki ścisłe. Udział. Rejestracja drużyn trwa do 15 września 2013 r. Autorzy 25 najciekawszych idei otrzymają zaproszenie do udziału w etapie finałowym. Wyniki znane będą 18 października.

Spotkania projektowe? No problem!

COMENIUS Jak zorganizować spotkanie partnerów projektu, by przyczyniło się do osiągnięcia jego celów i przyniosło uczestnikom jak najwięcej korzyści?

Marta Łuczak
Partnerskie Projekty Szkół Comeniusa
marta.luczak@frse.org.pl

Elementem każdego międzynarodowego projektu są bezpośrednie spotkania uczestników w jednym z krajów partnerskich. To doskonała okazja, aby omówić realizowane przedsięwzięcie, ale także lepiej się poznać. Jak zorganizować takie spotkanie? Poniżej kilka wskazówek.

Przed wszystkim wystarczająco wcześniej powinniśmy ustalić termin – tak, by był dogodny dla wszystkich partnerów. Przygotowując program wizyty, należy zarezerwować wystarczającą ilość czasu na omówienie bieżących spraw związanych z projektem oraz na podsumowanie tego, co zostało już osiągnięte, a co jeszcze pozostało do zrobienia.

Przed spotkaniem trzeba zastanowić się, jaki jest jego cel (np. czy chodzi o przeprowadzenie zajęć dla uczniów naszej szkoły przez nauczycieli z krajów partnerskich, czy może raczej chcemy zaprezentować własne metody pracy z uczniami) i jak wpisuje się on

Ponadto organizacja tego typu wydarzenia może być dobrym sposobem sprawdzenia, jak ze swoich zadań wywiązuje się nasza szkoła. Dobrze, jeśli w realizację zadań projektowych, w tym w organizację spotkania, zaangażowany jest międzyprzedmiotowy zespół nauczycieli, a nie tylko jeden nauczyciel lub nauczyciele jednego przedmiotu.

osób, dla których mogą stać się okazją do przełamania bariery językowej i zachętą do udziału w podobnych inicjatywach w przyszłości.

Przy ustalaniu programu spotkania zastanówmy się, jakie wsparcie możemy otrzymać od partnerów spoza szkoły – władz lokalnych, domu kultury, rady rodziców, lokalnych mediów. Czas wolny można wykorzystać na odwiedzenie innej placówki edukacyjnej lub spotkanie w organizacji pozarządowej, która realizuje inicjatywę w podobnym obszarze. Warto pomyśleć o wizycie w lokalnej instytucji kultury lub przedsiębiorstwie, których działania są związane z naszym projektem. Być może wizytę uda się połączyć z lokalnym wydarzeniem, np. przedstawieniem w domu kultury. Jest to doskonała szansa, by promować swoje miasto i zapoczątkować lub wzmocnić współpracę na poziomie lokalnym.

Więcej o projektach Comeniusa:
www.comenius.org.pl

Szkolenia zagraniczne w modzie

PRAKTYKA Sukces w nauczaniu to wyjście naprzeciw zainteresowaniom i oczekiwaniom uczniów

Michał Sosnowski
michal.sosnowski@frse.org.pl
Agnieszka Hejniał
agnieszka.hejniak@wp.pl

Agnieszka Hejniał jest nauczycielką języka angielskiego w IV Liceum Ogólnokształcącym w Piotrkowie Trybunalskim. Dzięki uzyskaniu dofinansowania z projektu Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów indywidualnych, realizowanego przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji – NA programu „Uczenie się przez całe życie”, uczestniczyła na Malcie w szkoleniu metodyczno-językowym pt. *Methodology revisited, revitalised and re-energised*.

Przed kursem nauczycielka przeanalizowała swoje mocne i słabe strony pod względem zawodowym, biorąc pod uwagę charakterystykę szkoły – efekty nauczania oraz zaangażowanie uczniów na zajęciach. Przygotowała również krótką prezentację środowiska szkolnego w celu nawiązania współpracy międzynarodowej.

Szkolenie pozwoliło pani Agnieszce poznać nowoczesne metody pracy z uczniami, oparte m.in. na interakcji i aktywnym zaangażowaniu uczestników. Wymiana doświadczeń z nauczycielami z innych krajów europejskich dała szansę jej spojrzenia na własny warsztat pracy z nowej perspektywy oraz zainspirowała do wdrożenia ciekawych i praktycznych ćwiczeń podnoszących jakość i atrakcyjność prowadzonych przez nią lekcji.

Pani Agnieszka zaczęła wykorzystywać tablicę interaktywną, co spodobało się uczniom. Problematyka lekcji częściej skupia się na tematach związanych z wielokulturowością, na ogół pomijanych na innych przedmiotach. W ramach Europejskiego Dnia Języków pani Agnieszka zorganizowała regionalny konkurs wiedzy o krajach anglojęzycznych, aby jeszcze bardziej zaangażować uczniów w pracę i naukę.

Więcej o projekcie na stronie:
<http://pokl.frse.org.pl/projekty-indywidualne>

EURYDICE PREZENTUJE

Nowy raport Sieci Eurydice Key Data on Teachers and School Leaders to pierwsze w historii sieci opracowanie z serii „Kluczowe dane” dotyczące nauczycieli i dyrektorów szkół.

Raport obejmuje całą ścieżkę kariery zawodowej nauczyciela – od studiów poprzez pierwsze doświadczenia zawodowe, awans i proces doskonalenia zawodowego, aż po czas przejścia na emeryturę. Z rozdziałów poświęconych zagadnieniu kierowania szkołą dowiemy się m.in. o tym, jak rekrutuje się dyrektorów szkół w poszczególnych państwach Unii Europejskiej i jakich kwalifi-

kacji wymaga się na stanowisku kierowniczym w placówce szkolnej. Publikacja dostępna jest na stronie: www.eurydice.org.pl.

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU COMENIUS

Szkoła z Czerwionki-Leszczyna postanowiła promować swój projekt, m.in. organizując majową wystawę zabawek

Nasza pierwsza Majówka z Comeniusem

Justyna Jarska
ZS4 Czerwionka-Leszczyna, koordynator Partnerskiego Projektu Szkół Comeniusa

Szkoła Podstawowa nr 6 przy Zespole Szkół nr 4 w Czerwionce-Leszczynie po raz pierwszy uczestniczy w programie Comenius – realizuje projekt *Z walizką pełną zabaw, opowieści oraz piosenek*. Celem przedsięwzięcia jest poznawanie różnorodności kulturowej Polski, Szwecji, Finlandii, Turcji, Belgii, Włoch

i Węgier poprzez wymianę tytułowych walizek i badanie ich zawartości.

Uczniowie tworzą opowiadania o historii poznanych miejsc w krajach partnerskich, śpiewają piosenki, grają w gry, w tym roku organizowali także wystawę zabawek. Na zajęciach plastycznych stworzyli kolorowe prace przy zastosowaniu techniki quilling i papieroplastyki, na kole matematycznym powstały zabawki wykonane techniką origami, a na zajęciach koła fizycznego przy-

gotowano modele obrotowe Ziemi i zabawki elektryczne, np. latarki. Uczestnicy koła technicznego, promując ekologiczny styl życia, wykorzystali plastikowe butelki oraz kartony do budowy robotów i makiet domków. Wysiłki uczniów i nauczycieli zwińczyła wystawa zabawek zorganizowana

w ramach Majówki z Comeniusem 21 maja. Podobne ekspozycje przygotowują zagraniczni partnerzy.

Zdjęcia z wystawy:
www.comenius.org.pl/aktualnosci-programowe/mamy-juz-pierwsze-relacje-z-majowki-z-comeniusem

UWAGA, NOWOŚĆ!

Zespół programu Comenius, działający w strukturach Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji zaprasza do wypełniania internetowej ankiety na temat działalności programu.

Wyniki pozwolą na udoskonalenie jakości pracy zespołu. Autorzy ankiety pytają m.in. o źródła informacji nt. Comeniusa, ocenę zawartości strony internetowej, korzystanie z pomocy pracowników programu i poziom komunikacji z zespołem. Ankiety znaleźć można na stronie: www.comenius.org.pl.

Szkolnictwo wyższe

TRZY PYTANIA DO...**NIE MA SZANS NA WSPÓLNY MODEL DBANIA O JAKOŚĆ**Rozmowa z prof. Marią Ziółek, *Ekspertem Bolońskim*

Czy jakość kształcenia w szkole wyższej łatwo jest ocenić? Niestety, jest to niezwykle trudne zadanie. Dbalność o jakość kształcenia sprowadza się do dwóch elementów: zapewnienia jakości systemów kontrolujących i doskonalących jakość oraz zapewnienia jakości nadawanej kwalifikacji (dyplomu). Jakość kształcenia od lat jest w centrum zagadnień dyskutowanych w szkolnictwie wyższym – jej badaniem, zapewnianiem, doskonaleniem są zajęte resorty, władze uczelni, wydziałów, pracownicy jednostek powołanych do tworzenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości i monitorowania jego implementacji. Polscy Eksperci Bolońscy promują ostatnio termin *kultura jakości* jako kompleksowe podejście do tej tematyki.

Kontrola jakości, zapewnianie jakości, doskonalenie jakości kształcenia – bardzo często operuje się tymi terminami. Co, Pani zdaniem, jest najważniejsze?

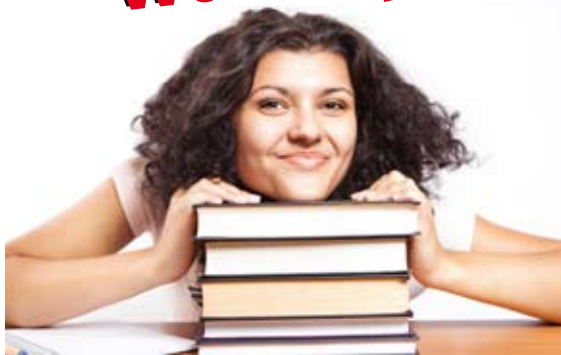
Wszystko. Są to elementy procesu zarządzania jakością, a w tym procesie każdy etap jest ważny i odpowiedzialny za przypisane mu zadania. Chciałabym jednak wrócić do kultury jakości i warunków sprzyjających jej rozwojowi. Każda uczelnia powinna wyszukać liderów-entuzjastów, zebrać grono osób na tyle zaangażowanych, aby mogły zarażać entuzjazmem innych i stworzyć im warunki do pracy – utworzyć strukturę (np. biuro ds. jakości), wypracować procedury, mechanizmy.

Czy powstanie w Europie jeden model dbania o jakość kształcenia?

Mam nadzieję, że nie. Moim zdaniem nie ma uniwersalnego modelu zapewniania jakości. Każda uczelnia powinna stworzyć własny, adekwatny do swojej misji, profilu kształcenia, wielkości i posiadanych zasobów. ✱

– rozm. Beata Skibińska

Już wakacje...

czy jeszcze sesja?!

Jesteście ciekawi?

Studenckie wakacje w Europie

Zachęcamy do przejrzania publikacji **Eurydice** z serii *Facts and Figures* dotyczącej kalendarza akademickiego (*Academic calendars 2013/14*). Pozycja ta jest dostępna w wersji elektronicznej na europejskiej stronie sieci: www.eurydice.org

Niż przetrwają tylko najbardziej świadomi

WYDARZENIE Przegląd europejskich modeli zapewniania jakości kształcenia był tematem konferencji *Quality Assurance and Quality Development in Europe* w Berlinie

Reputacja uczelni zależy między innymi od opinii studentów

Agata Bruska
Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
Sylvia Rutkowska
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

W spotkaniu, zorganizowanym w dniach 21 i 22 marca 2013 r. przez Niemiecką Centralę Wymiany Akademickiej (DAAD) oraz Radę Akredytacyjną (Akkreditierungsrat), wzięli udział m.in. przedstawiciele uczelni wyższych, narodowych agencji akredytacyjnych, Eksperci Bolońscy oraz studenci.

Biorąc pod uwagę różnorodność systemów akredytacyjnych, czy można mówić o wspólnym europejskim podejściu do zapewniania jakości szkolnictwa wyższego? W sesji otwierającej odniósł się do tego pytania Joseph Grifoll z Europejskiego Stowarzyszenia na rzecz Zapewnienia Jakości w Szkolnictwie Wyższym (ENQA). Wskazał zjawiska typowe dla Europy: finansowanie szkolnictwa wyższego w dużej mierze ze środków publicznych, powiązana z tym faktem konieczność oceny czy kształcenie na poziomie wyższym jest efektywne dla sektora publicznego, powiązanie procesów zapewniania jakości i wzajemnej uznawalności kwalifikacji, kluczową rolę internacjonalizacji w ocenie jakości, nacisk na ustawiczne podnoszenie jakości oraz postrzeganie oceny międzynarodowej jako wartości dodanej.

Pierwszego dnia konferencji uczestnicy podzielili na trzy grupy robocze analizowali przykładowe zewnętrzne systemy zapewniania jakości kształcenia na poziomie wyższym. Przedmiotem dyskusji i porównań w naszej grupie był model norweski, bazujący na liberalnym podejściu i kulturze zaufania, w którym to uniwersytety mają uprawnienia do akredytowania prowadzonych przez siebie programów kształcenia 1, 2 i 3 stopnia. Akredytacja ukierunkowana na spełnienie minimalnych standardów postrzegana jest jako ograniczenie; model norweski preferuje rozwiązania, które motywują instytucje do stałego podnoszenia wewnętrznych wymogów jakościowych.

Dzień drugi przyniósł konfrontację dwóch postaci uosabiających poglądy

przeciętnego niemieckiego i brytyjskiego nauczyciela akademickiego. Ten pierwszy postrzega nauczyciela jako dawcę wiedzy i jest przeświadczony o tym, że jakość kształcenia i kariera naukowa uzależnione są od poziomu prowadzonych w uczelni badań – jeśli jest on wysoki, nikt nie może kwestionować jakości nauczania. Ten drugi przekonuje, że proces kształcenia obejmuje otwartą debatę i stałe monitorowanie pro-

NOWE PRIORYTETY DLA INSTYTUCJI SZKOLNICTWA WYŻSZEGO TO UMIEDZYNARODOWIENIE ORAZ SKUTECZNOŚĆ I WYDAJNOŚĆ Z PERSPEKTYWY ZATRUDNIALNOŚCI ABSOLWENTÓW I PRZYSTAWALNOŚCI DO WYMOGÓW RYNKU PRACY

gramów kształcenia pod kątem spełnienia oczekiwań pracodawców i studentów, od opinii których zależy renoma uczelni. Dyskusja nie wartościowała obu postaw, pozwalała raczej na ustalenie pewnych punktów odniesienia.

globalnie, działając lokalnie, wspierając różnorodność, wprowadzając przejrzystość w systemach przy pomocy narzędzi takich jak ECTS, tworząc wspólne programy, korzystając z doradztwa międzynarodowych ekspertów i tworząc kulturę ustawicznego

Uczelnie nie przyciągną kandydatów, jeśli nie postawią na umiędzynarodowienie

Podczas następnych sesji podkreślano konieczność tworzenia instytucjonalnych kultur jakości. Uznano, że sukces wewnętrznego systemu zapewniania jakości zależy od włączenia w jego procesy całej społeczności akademickiej. Jakość określono jako ciągły proces polegający na wyznaczaniu i dążeniu do osiągnięcia standardów, natomiast systemy zapewniania jakości jako narzędzia pozwalające na reagowanie w sytuacji, gdy standardy minimalne nie zo-

podnoszenia jakości kształcenia. Jak stwierdził jeden z uczestników, za 10 lat spotkamy się w jednej z europejskich stolic i nadal będziemy debatować nad (skutecznymi) systemami zapewniania jakości kształcenia – ale czy nieustająca refleksja nie stanowi sedna dążenia do doskonałości? ✱

Więcej o konferencji w Berlinie na stronie: www.daad.de

ERASMUS

Rok szkolny 2013/2014 jest ostatnim, w którym oferowane są Intensywne kursy językowe Erasmusa (EILC), prowadzone w krajach, w których mówi się językami rzadziej

nauczonymi. W Polsce w roku 2013 na letnie kursy EILC zgłosiło się 1200 studentów z niemal wszystkich krajów uczestniczących w programie. Fundusze na tę akcję pozwoliły na zaofiarowanie 615 miejsc. Najwię-

cej chętnych zgłosiło się z Hiszpanii (349 osób), Turcji (330 osób), Niemiec (154) i Francji (108). Po raz pierwszy na kursach EILC Polska będzie gościła studenta z Byłej Jugosłowiańskiej Republiki Macedonii.

WYBORY

Liga Młodych Wyborców to apolityczna inicjatywa Europejskiego Forum Młodzieży, której celem jest zwiększenie zainteresowania młodych ludzi zbliżającymi się wyborami

do Parlamentu Europejskiego. Liga to również ruch skupiający osoby, które chcą mieć wpływ na decyzje podejmowane przez Unię Europejską. Chcesz wiedzieć więcej? Wejdź na stronę <http://theleague.com>.

Uczestnicy konferencji na Politechnice Warszawskiej

Współpraca szkół w cenie

KONFERENCJA Wspólne, międzynarodowe studia to dobry sposób wsparcia internacjonalizacji uczelni

Anna Bielecka

program Erasmus Mundus

anna.bielecka@frse.org.pl

Blisko 150 przedstawicieli świata nauki z Europy, Kaukazu i Azji Centralnej spotkało się 9 i 10 maja na Politechnice Warszawskiej, aby dyskutować o możliwościach tworzenia wspólnych, międzynarodowych programów studiów oraz korzyściach i wyzwaniach stojących przed zainteresowanymi uczelniami. W konferencji *Joint study programmes – facilitator for university internationalisation* uczestniczyli przedstawiciele władz krajowych z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz liczne grono rektorów, prorektorów, przedstawicieli uczelni i instytucji pełniących rolę biur krajowych programu Tempus oraz Erasmus Mundus z 26 krajów. Obecni byli m.in. goście z: Armenii, Azerbejdżanu, Austrii, Białorusi, Czech, Estonii, Finlandii, Francji, Grecji, Gruzji, Hiszpanii, Holandii, Kazachstanu, Kirgistanu, Łotwy, Norwegii, Polski, Rosji, Słowacji, Tadżykistanu, Ukrainy, Uzbekistanu, Węgier, Wielkiej Brytanii, Włoch.

Czy wspólne programy studiów rzeczywiście są potrzebne? Czym charakteryzują się idealne wspólne studia? Jak je tworzyć i realizować? Na te i wiele innych podobnych pytań szukano odpowiedzi w trakcie dwóch dni konferencji. Dyskusję prowadzili swia-

towej klasy eksperci, tacy jak Michael Blakemore, realizator projektu i twórca narzędzia do oceny jakości wspólnych studiów EMQA z Wielkiej Brytanii, Robert Wagenaar, koordynator studiów EUROCLTURE z Holandii czy Christian Masquelier, koordynator studiów MESC z Francji. Nie zabrakło również polskich akcentów. Swoją wiedzę i doświadczeniem dzielił się z uczestnikami konferencji prof. Władysław Wiecek, prorektor ds. studenckich Politechniki Warszawskiej, uczelni z wieloletnim stażem w realizowaniu wspólnych studiów.

Interesujące prelekcje, żywiołowe dyskusje oraz sesja poświęcona nawiązywaniu kontaktów były doskonałą okazją do zainicjowania współpracy nad wspólnymi programami studiów.

Dwudniowa konferencja była pierwszą z serii trzech spotkań regionalnych poświęconych zagadnieniu tworzenia i realizowania wspólnych programów kształcenia. Kolejne sympozjum, które będzie dotyczyło współpracy z krajami Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, odbędzie się w listopadzie w Rzymie.

Konferencje organizowane są w ramach projektu *INTERUV Joint Programmes – facilitator for university internationalisation* współfinansowanego przez UE w ramach programu Erasmus Mundus działającego w FRSE. ✱

Bliższe informacje na temat projektu:

www.interuv.eu

Z innej perspektywy

FUNDUSZ STYPENDIALNY SCIEX Rola państwa sprawującego prezydencję w UE w świetle Traktatu Lizbońskiego – tak brzmiał temat prac dr Rafała Riedla

Sylvia Izyniec

Zespół Programów Stypendialnych

sylvia.izyniec@frse.org.pl

Doktor Rafał Riedel jest absolwentem Uniwersytetu Śląskiego i Akademii Ekonomicznej w Katowicach; doktorat obronił w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. Obecnie pracuje jako adiunkt w Katedrze Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Opolskiego. Wykładał m.in. w Rotterdamie, Walencji, Bratysławie, St. Gallen i Berlinie. Dzięki Funduszowi Stypendialnemu i Szkoleniowemu mógł ze szwajcarskiej perspektywy spojrzeć na problem prezydencji w Unii Europejskiej po Traktacie Lizbońskim i supranacjonalizacji Rady UE. Mentora i instytucję wybrał nieprzypadkowo – zdecydowała reputacja grupy badawczej European Union Politics Research Group, prowadzonej przez prof. Franka Schimmelfenniga.

– Celem mojego projektu była analiza politycznych ról wypełnianych przez państwa członkowskie Unii sprawujące prezydencję w Radzie UE po Traktacie Lizbońskim – mówi dr Riedel. – W tym celu konieczne było po pierwsze przejrzenie literatury, przeanalizowanie występujących ról i ich ewolucji od momentu ustanowienia rotacyjnej prezydencji. Następny krok polegał na przeprowadzeniu ankiet i wywiadów, dotyczących takich zmiennych, jak: staż członkostwa danego państwa i jego wielkość. Wyniki badań skonfrontowałem z wybranymi fragmentami teorii międzynarodowej integracji regionalnej, dotyczącymi przewodnictwa w Radzie, negocjacji multilateralnych i teorii przywództwa. Pozwoliło mi to na pozytywną weryfikację hipotezy o postępującej supranacjonalizacji instytucji prezydencji, a co za tym idzie – potencjalnie – samej Rady – wyjaśnia dr Riedel.

Przeprowadzone w Szwajcarii badania pozwoliły dr. Riedlowi na złożenie

Dr Rafał Riedel chwali Szwajcarię nie tylko za warunki do badań, ale i turystyki

do druku kilku tekstów naukowych, były też okazją do licznych wystąpień konferencyjnych.

– Podjęta przeze mnie problematyka będzie nabierać znaczenia, w związku z tym planuję kontynuowanie prac analitycznych na ten i podobne tematy – mówi dr Riedel. – Wyniki dotychczasowych badań będą istotnym elementem mojej rozprawy habilitacyjnej, niewykluczone, że posłużą też do opracowania zwartej monografii.

Co było szczególnie ważne podczas badań w Szwajcarii? Możliwość częstych konsultacji na poszczególnych etapach pracy naukowej, dostęp do bogatych zasobów bibliotecznych oraz możliwość dyskusji nad wynikami badań z kolegami ze Szwajcarii. Jak podkreśla

dr R. Riedel, praca badawcza EU Politics Research Group stanowi jedną z najbardziej zaawansowanych pod względem metod ilościowych stosowanych w naukach politycznych, dlatego sama możliwość uczestniczenia w Research Colloquiums i dyskusowania projektów badań i dylematów metodologicznych wpłynęła na rozwój kompetencji warsztatowych. – Gdyby nie stypendium, nigdy nie przeniosłbym szwajcarskiej jakości i kultury pracy do swojego środowiska akademickiego w Polsce – podsumowuje dr Riedel. ✱

Więcej o Funduszu Stypendialnym i Szkoleniowym:

<http://sciex.pl/informacje-ogolne>

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU ERASMUS

Od czego zależy jakość pracy szkół?

Aktorzy szkolnej rzeczywistości

Renata Smolarczyk

program Erasmus

renata.smolarczyk@frse.org.pl

Dośkonale umiejętności rozpoznawania i odpowiadania na potrzeby edukacyjne uczniów, rozwijanie kompetencji współpracy i zaangażowania w proces nauczania różnych grup (nauczycieli, rodziców, pedagogów, uczniów, pracowników szkół) są wyzwaniem zarówno dla osób indywidualnych, jak i uczelni przygotowujących do pracy zawodo-

wej przyszłych nauczycieli i pedagogów. Uwarunkowania zewnętrzne i czynniki wewnątrz systemu edukacji, które oddziałują na jakość pracy szkoły, były przedmiotem zainteresowania Uniwersytetu Zielonogórskiego, Universität Leipzig (Niemcy) i Univerzity Hradec Králové (Czechy) podczas kursu intensywnego pt. *Qualität des Lebens und Qualität der Schule (Jakość życia i jakość szkoły)*, przeprowadzonego w latach 2010-2012.

Dzięki interdyscyplinarnemu modułowi kształcenia, obejmującemu między

innymi pomiar dydaktyczny i obserwacje w szkołach w każdym z trzech krajów w kolejnych latach, różne grupy studentów z kierunków pedagogicznych miały możliwość poznania zjawisk, które wpływają na jakość pracy szkoły w powiązaniu z jakością życia uczniów. W trzech edycjach kursu, które odbyły się w Zielonej Górze, Hradec Kralove i Lipsku, wzięło udział 111 studentów i 16 wykładowców.

Rezultaty działania, ujęte z perspektywy każdego z krajów, zostały przedstawione w podręcznikach wydanych w językach narodowych uczestników. Publikacje są dostępne na stronie internetowej projektu.

Przedsięwzięcie było pierwszym niemieckojęzycznym kursem intensywnym programu Erasmus, koordynowanym przez polską uczelnię i pierwszym kursem wyróżnionym w konkursie FRSE EDUinspiratione. ✱

Publikacja – rezultat projektu

Rezultaty projektu dostępne są na stronie:

www.wpsnz.uz.zgora.pl/erasmus/index.html

UWAGA, ANKIETA!

Nie podoba ci się polityka wizowa Unii Europejskiej? Miałaś trudności z załatwieniem pozwolenia na pobyt? Erasmus Students Network czeka na twoją opinię!

Komisja Europejska przygotowuje nowelizację dyrektywy wizowej. Z tej okazji stowarzyszenie byłych stypendystów programu Erasmus uruchomiło ankietę, która ma dać odpowiedź na pytanie, jakie są potrzeby i problemy osób, które często podróżują po świecie. Wyniki badań zostaną wykorzystane w trakcie konsultacji społecznych. Szczegóły na stronie: www.esn.org

Edukacja pozaformalna młodzieży

TRZY PYTANIA DO...

**ZNALAZŁEM COŚ,
Z CZEGO
MAM RADOŚĆ**

Rozmowa z Arkadiuszem Kamilem Mierkowskim, pedagogiem, animatorem turystyki i rekreacji, współzałożycielem i prezesem Mazurskiego Stowarzyszenia Inicjatyw Sportowych w Mrągowie

Czy po skończeniu szkoły średniej albo w trakcie studiów warto zrobić tzw. gap year, czyli przerwę w nauce?

Moje doświadczenie pokazało, że była to dobra decyzja. Po maturze w ogóle nie wiedziałem, co mnie interesuje. Żyłem w małej miejscowości, w szkole nie szło mi najlepiej, bo traktowałem naukę jako przymus. Uparłem się wówczas, że znajdę w życiu coś, czym będę mógł się zajmować, coś, z czego będę miał radość.

W jaki sposób postanowiłeś wykorzystać ten czas?

Usłyszałem o Wolontariacie Europejskim i poczułem, że to idealne rozwiązanie dla mnie. Nie znałem języków obcych, nie miałem konkretnych umiejętności, a mimo to znalazła się organizacja, która mnie chciała. Gdy dowiedziałem się, co miałbym dla niej robić, poczułem, że to coś stworzonego dla mnie. Mój wolontariat, a zarazem przerwa w nauce, trwał prawie trzy lata. Nie zarabiałem pieniędzy, ale zyskiwałem doświadczenie. Po powrocie do Polski rozpocząłem studia. Obawiałem się, że po długiej przerwie będzie mi trudno wrócić do nauki, ale strach okazał się nieuzasadniony. Pierwszy rok ukończyłem ze średnią 5,0.

Jakie konkretne umiejętności wyniosłeś z udziału w Wolontariacie Europejskim?

Przede wszystkim odpowiedzialność za sprawy, które mnie dotyczą, a także pokorę i cierpliwość – bo małymi krokami można wiele osiągnąć – oraz przekonanie, że na wszystko przyjdzie odpowiedni czas. Nauczyłem się też wielu rzeczy praktycznych, np. jak od podstaw realizować projekty sportowe, poznałem nowoczesne zastosowania sportu oraz zacząłem płynnie mówić w języku niemieckim i angielskim. ✱

– rozm. Magda Paszkowska

STATYSTYCZY POLICZYLI

POMYSŁ NA WAKACJE?

SPACERY, ROWER I SPORT

Jak wyglądają wakacje w wydaniu młodzieży? W oparciu o dane zaprezentowane w raporcie *Młodzi 2011* można stwierdzić, że młodzież preferuje aktywne formy wypoczynku – spacer, jazdę na rowerze i uprawianie sportu (45 proc.). Rządziej wybiera spotkania ze znajomymi i wspólne wyjścia (40 proc.) oraz lekturę książek (25 proc.). Aktywne formy spędzania czasu dominują również w trakcie wakacyjnych wyjazdów. Z badań AC Nielsen wynika, że 31 proc. młodych ludzi ma zamiar postawić właśnie na sport. W sumie wyjazdy turystyczne planuje 73 proc. osób w wieku 15-19 lat – 48 proc. z nich spędzi wakacje w kraju.

Młodzi będą też zarabiał pieniądze – w ub. roku wakacje w ten sposób wykorzystał co czwarty uczeń szkoły średniej. ✱

– Grzegorz Kucharyk

The Tall Ships' Races: kurs na wolontariat

WYDARZENIE Młodzi ludzie z pięciu krajów Europy będą pomagać w organizacji słynnych sierpniowych regat w Szczecinie. To wyjątkowy przykład promocji idei wolontariatu

Uczestnicy projektu będą pełnić m.in. rolę oficerów łącznikowych, ułatwiających wymianę informacji między załogami a organizatorami

Małgorzata Kopalska
Stowarzyszenie POLITES
✉ evs@polites.org.pl

Na początku roku rozesłałam w świat mniej więcej taką informację: *W sierpniu do Szczecina przybędą wielkie żaglowce, przyjadą miliony turystów, będzie mnóstwo rzeczy do zrobienia, kto chce stać się, choćby po części, gospodarzem międzynarodowej imprezy?*

Projekt nazywa się tak, jak tegoroczne regaty, czyli *The Tall Ships' Races 2013*. Ale nie tylko o statki tutaj chodzi – także o szansę rozwoju wolontariatu, jaką daje ta impreza. Do jej obsługi mieli być zaangażowani wolontariusze ze Szczecina. Wyznaczono dla nich m.in. rolę oficerów łącznikowych, ułatwiających wymianę informacji między załogami żaglowców a organizatorami. My jednak wpadliśmy na pomysł, aby w całe przedsięwzięcie wpleść także Wolontariat Europejski. Czy może być lepszy pomysł na promocję wolontariatu niż pokazanie ludziom z całego

świata, że można przyjechać do obcego kraju i poznać go na tyle, by stać się jego ambasadorem?

Wolontariusze, zwani przez nas roboczo *toliszpowcami*, przyjechali w czerwcu z Francji, Niemiec, Ukrainy, Hiszpanii i Szwecji. Jedni po studiach i z doświadczeniem zawodowym, inni prosto ze szkoły z jeszcze świeżym świadectwem maturalnym. Niektórzy po raz pierwszy za granicą, jeszcze inni nigdy wcześniej nie widzieli statku z bliska. Wszyscy przyjechali po to, by poznać Szczecin, jego historię i mieszkańców, a potem tę wiedzę przekazać dalej – załogom statków i turystom, którzy przybędą do naszego miasta.

Stowarzyszenie POLITES niestrudzenie promuje wolontariat już od dziesięciu lat – nie mogliśmy więc przepuścić okazji, jaka się nadarzała. Dzięki wolontariuszom europejskim mamy szansę pokazać innym, jak wielką frajdę może sprawiać aktywność wolontariacka. Jednocześnie również nasi *toliszpownicy* mogą się przekonać, że wolontariat to nie tylko EVS, ale też

działania lokalne. Nie trzeba wyjeżdżać za granicę, by zrobić coś ciekawego.

W wolontariat lokalny oraz bieżące działania POLITES-u uczestnicy projektu włączyli się od samego początku pobytu. Dzięki temu mogli poznać polskich wolontariuszy działających w szczecińskich organizacjach pozarządowych i instytucjach. Udało się też wspólnie zorganizować półkolonie dla dzieci, poświęcone tematyce europejskiej.

Wolontariusze o własnych odkryciach, działaniach i zdziwieniach informują na bieżąco na swoim blogu. Każdy może sprawdzić, jak idzie nam szerzenie idei wolontariatu. Będzie też okazja, by podejść i porozmawiać. Nasi *toliszpownicy* będą na pokładach statków, w punktach informacyjnych, w tłumie ludzi, którzy przyjechali specjalnie po to, by zobaczyć żaglowce z całego świata. Zapraszamy na początek sierpnia do Szczecina! ✱

Więcej o Stowarzyszeniu POLITES:
✉ www.polites.org.pl

Niemiecki sposób na promocję „Młodzieży w działaniu”

RELACJA 25-lecie niemieckiej Narodowej Agencji Jugend für Europa było okazją m.in. do wymiany doświadczeń na temat sposobów upowszechniania osiągnięć programu

Ewelina Jurasz
Ambasadorka programu
„Młodzież w działaniu”

Niemiecka agencja uczciła swoje czterdzieste, organizując konferencję pod hasłem *Perspektywy dla młodych ludzi*. Mogłam w niej uczestniczyć dzięki Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, która wysłała mnie do Bonn jako Ambasadorkę programu „Młodzież w działaniu”.

Jednym z najbardziej inspirujących elementów spotkania okazał się panel poświęcony tzw. EuroPeersom, czyli grupie młodych ludzi promujących w Niemczech program „Młodzież w działaniu”. W skład grupy wchodzi kilkadziesiąt osób, które osiem lat temu zaczęły skupiać się wokół idei promocji programów europejskich skierowanych do młodzieży. Wszystko za sprawą Heike Zimmermann oraz Andreasa Kluntera z niemieckiej Narodowej Agencji, którzy uznali, że wiedza osób uczestniczących w projektach Wolontariatu Europejskiego i innych inicjatywach wspieranych ze środków europejskich jest warta promocji.

EuroPeers działają w różnych rejonach Niemiec. By do nich dołączyć, wystarczy przejść pięciodniowe szkolenie dotyczące m.in. podstaw promocji, finansów i pracy w grupie. EuroPeersi promują program „Młodzież w działaniu”, przygotowując różnego rodzaju imprezy, happeningi, gry miejskie itp. Pracują w charakterze wolontariuszy, za ich bilety czy noclegi często placą instytucje zapraszające.

Program nie ma ograniczeń wiekowych. Najstarsi EuroPeersi dawno skończyli stu-

dia, a wciąż są pełni zapału. Marzą o projektach obejmujących całą Europę – chcą współpracować m.in. z Ambasadorami programu „Młodzież w działaniu” działającymi w Polsce, którym również poświęcono jedną z prezentacji.

Inne panele bońskiej konferencji poświęcone były m.in. aktywnemu obywatelstwu, równym szansom młodzieży, polityce młodzieżowej, mobilności, edukacji nieformalnej i pozaformalnej oraz profesjonalizacji pracowników młodzieżowych. W konferencji uczestniczyło w sumie 400 wybitnych postaci świata polityki, kultury i edukacji, a także przedstawiciele młodzieży i pracownicy młodzieżowi. ✱

Więcej o agencji Jugend für Europa:
✉ www.jugendfureuropa.de

AKCJA PROMOCYJNA MWD

Przyłóż rękę do sukcesu programu „Młodzież w działaniu”! Jeżeli jesteś związany z naszym programem w latach 2007-2013, uczestniczyłeś w projekcie lub szkoleniu, weź udział

w nietypowej akcji promocyjnej. Szczegóły na sukcesy.mwd.org.pl.

NABÓR WNIOSEKÓW

Akcje programu „Młodzież w działaniu” – Inicjatywy młodzieżowe (1.2.)

oraz Młodzież w demokracji (akcja 1.3.) – zachęcają do składania wniosków. Termin ich przyjmowania mija 1 października. To ostatnia szansa w tym roku na otrzymanie środków na realizację działań lokalnych.

MARATON AKTYWNYCH

Już we wrześniu rusza maraton aktywnego obywatela. Jeżeli jesteś młodym człowiekiem i realizujesz ciekawe działania, dołącz do nas. Więcej na stronie: maraton.mwd.org.pl.

KONKURS MOP

Międzynarodowa Organizacja Pracy ogłosiła konkurs na najciekawszy film poświęcony problemowi migracji zawodowej młodzieży. Szczegółowe informacje na stronie: www.ilo.org.

Ponad 160 młodych osób szukało odpowiedzi na pytanie *Jak wkręcić się w obywatelstwo* podczas gier miejskich w Zgierzu, Rypinie, Rawie Mazowieckiej, Sieradzu, Rzeszowie i Żywcu

W sumie w całym kraju w ramach obchodów ETM odbyły się 23 imprezy, m.in. dyskusje, rajdy i pokazy

Święto młodych 2013

EUROPEJSKI TYDZIEŃ MŁODZIEŻY Gry miejskie, debaty, warsztaty, spotkania, kino i festiwal – tak wyglądał program tegorocznych obchodów w Polsce

W tym roku ETM (26 maja – 2 czerwca) poświęcony był promocji młodych, aktywnych obywateli. Tych, którzy poprzez swoje działania chcą zmieniać rzeczywistość i otoczenie. Europejski Tydzień Młodzieży rozpoczęli Ambasadorowie programu „Młodzież w działaniu”, którzy w sześciu miastach Polski zorganizowali nietypową grę miejską pn. *Wkręć się w obywatelstwo*. Najlepsi z najlepszych mogli już 27 maja sprawdzić się podczas warszawskiego finału, a dzień później uczestniczyć w podsumowaniu obchodów.

Sytuacja młodych ludzi w Polsce nie jest godna pozazdroszczenia. Prasa donosi o trudnościach na rynku pracy, wadach systemu edukacji i o tym, że *młodym nic nie wychodzi*. Organizatorzy ETM postanowili pokazać, że samo narzekanie nie pomoże. Dlatego też finał Europejskiego Tygodnia Młodzieży, czyli Ogólnopolskie Forum Młodzieży „JeTeM aktywny” poświęcono na konstruktywne rozmowy o tym, jak aktywność obywatelska może wpłynąć na sytuację młodych na rynku pracy. Co należy zrobić, aby było

lepiej, jak to robić, do kogo się zgłosić i z jakich programów skorzystać. W zorganizowanym 28 maja spotkaniu wzięło udział prawie 200 młodych osób. Podczas pierwszej części forum odbyły się debaty dotyczące obywatelstwa i rynku pracy, których efektem były pytania do panelistów (ekspertów, badaczy i przedstawicieli pracodawców). W drugiej części, zatytułowanej *Młodzi 2013 – potrzeby, wyzwania, wybory*, zwrócono uwagę na potrzebę większej aktywizacji szkół w działaniach pozaformalnych, na konieczność powołania międzysektorowego zespołu ds. młodzieży i konsultowania z radami młodzieżowymi wszystkich decyzji, uchwał czy ustaw.

W czasie, gdy młodzi debatowali, dyrektor Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu” Tomasz Bratek zaprezentował w trakcie konferencji prasowej osiągnięcia europejskich programów młodzieżowych, w tym te potwierdzające, że ich realizacja podnosi kwalifikacje zawodowe młodych ludzi.

ETM nie ograniczył się do Warszawy. W sumie, dzięki programowi „Młodzież w działaniu” dofinansowano 23 inicjatywy: debaty, spotkania z decydentami, rajdy rowerowe czy festiwale. Polska młodzież pokazała, że aktywność obywatelska ma różne oblicza. ✨

– Ewelina Miloń

Jacek Walkiewicz w trakcie dyskusji *Młodzi 2013 – potrzeby, wyzwania, wybory*

W debatach uczestniczyli m.in. przedstawiciele FRSE i PROM

PROJEKT KWARTAŁU – ZA CO TRZYMA KCIUKI KOMITET EWALUACYJNY

Projekt Train to Europe. Wspólne hobby, wspólny język

W ramach projektu Międzynarodowej Inicjatywy Młodzieżowej grupa młodych wolontariuszy z Towarzystwa Miłośników Koszalińskiej Wąskotorówki zaprosiła do siebie austriackich miłośników dawnych kolei. Celem projektu jest wspólna praca nad przywróceniem dawnego blasku 115-letniej kolejce.

Młodzi ludzie z Polski i Austrii będą m.in.: naprawiać torowisko, konserwować historyczny wagon, ustawiać też historyczny semafor. Wolontariusze przyczynią się w ten sposób do ratowania polskich zabytków techniki kolejowej. Drugim etapem projektu będzie wyjazd polskiej grupy do Austrii. Młodzi Polacy pomogą tam w konserwacji podobnej zabytkowej kolejki oraz poznają technikę i organizację pracy tamtejszych wolontariuszy. ✨

OPINIA

Zofia Ślęzakowska

zastępca dyrektora Narodowej Agencji Programu „Młodzież w działaniu”

Międzynarodowa Inicjatywa Młodzieżowa to doskonała okazja do wspólnej realizacji projektu przez grupy o podobnych zainteresowaniach, ale wywodzące się z różnych środowisk. Tak właśnie będzie w przypadku działania zainicjowanego w Koszalinie.

Wymiar międzynarodowy projektu pozwala na spojrzenie na realizowanie inicjatywy z innej, szerszej perspektywy. W takich sytuacjach często okazuje się, że to, co nas do tej pory ograniczało, traci na znaczeniu. Dzięki kontaktom z osobami z zewnątrz przekonujemy się, że pewne sprawy można załatwić inaczej, że istnieją nieznane nam wcześniej, ciekawe rozwiązania.

MIĘDZYNARODOWA INICJATYWA MŁODZIEŻOWA TO DOSKONAŁA OKAZJA DO WSPÓLNEJ REALIZACJI PROJEKTU PRZEZ GRUPY O PODOBNYCH ZAINTERESOWANIACH, ALE WYWODZĄCE SIĘ Z RÓŻNYCH ŚRODOWISK

Ponadto praca w międzynarodowej grupie to doskonała okazja do wzajemnego poznania się i weryfikacji stereotypów, jakie mamy odnośnie innych narodów. Spędzając wspólnie czas i działając, uczymy się otwartości oraz tolerancji.

Rewitalizacja zabytkowej kolejki przez grupy z Polski i Austrii to doskonały przykład projektu, w którym młodzi ludzie, realizując swoje pasje, wzajemnie się poznają i po prostu fajnie spędzają ze sobą czas. Cieszyć fakt, że tego typu przedsięwzięcia będzie można realizować również w nowej edycji europejskich programów edukacyjnych w latach 2014-2020. ✨

UWAGA, NOWOŚĆ!

Jakie siły napędzają organizację do działania? Kim są jej strategiczni kibice? Odpowiedzi na te pytania można znaleźć w publikacji *Analiza potrzeb*, dokumentującej szkolenia w ramach Pozaformalnej Akademii Jakości Projektu (PAJP). Więcej informacji na stronie: www.mlodziez.org.pl/publikacje.

Edukacja dorosłych

TRZY PYTANIA DO...

PRIORYTETY DLA SŁUCHACZY

Rozmowa z Jarosławem Marciszewskim, realizatorem projektów partnerskich z Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Gdańsku

W jakie działania projektowe są angażowani słuchacze projektów?

Naszymi słuchaczami są osoby z niepełnosprawnością intelektualną, dla których aktywne uczestnictwo w procesie twórczym jest bardzo istotne. Dlatego jednym z naszych założeń było jak najaktywniejsze włączenie ich w działania projektowe. Angażowani byli przede wszystkim w działania artystyczne połączone z terapią: teatralne, muzyczne, malarskie, ale także w wykonywanie papieru czerpanego i biżuterii oraz pracę techniką decoupage.

Jakie korzyści edukacyjne odnoszą słuchacze dzięki udziałowi w projektach?

Jednym z podstawowych założeń naszej działalności jest usamodzielnienie słuchaczy w życiu codziennym. Teatr i muzyka uczą wspólnego działania, nawiązywania kontaktów i więzi, wzmocnienia poprzez publiczne występy. Podróżowanie natomiast sprzyja zwiększeniu samodzielności oraz umiejętności nawiązywania kontaktów społecznych. Zauważyliśmy u podopiecznych zwiększenie wiary we własne możliwości i lepszą samoocenę.

Jaki jest konkretny przykład wpływu projektu na życie słuchacza?

Nasi uczestnicy bardzo rzadko podróżują i często okazuje się, że zagraniczne wyjazdy mocno stymulują do rozwoju. Jedna ze słuchaczek podczas wyjazdu odkryła swoje uzdolnienia i zamiłowanie do malarstwa. Po przyjeździe do dziś kontynuuje pracę w tej dziedzinie i robi coraz większe postępy. Sam wyjazd również w znaczny sposób wpłynął na poprawę jej kontaktów społecznych. ✿

– rozm. Michał Chodniewicz

STATYSTYCY POLICZYLI

PROJEKTY NA RZECZ OSÓB WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA

Jednym z celów operacyjnych programu Grundtvig jest zapewnienie alternatywnych możliwości dostępu do edukacji dorosłym osobom z grup wymagających szczególnego wsparcia oraz z defaworyzowanych grup społecznych, w szczególności osobom starszym oraz osobom, które zaniedbały kształcenia bez osiągnięcia podstawowych kwalifikacji.

Narodowa Agencja, wyznaczając krajowe priorytety w latach 2008-2012, miała na celu wsparcie właśnie osób należących do ww. grup. Jedną z akcji, w której zachęca się beneficjentów do angażowania słuchaczy z grup defaworyzowanych, są Projekty Partnerskie Grundtviga.

Na wykresie zaprezentowane zostały dane dotyczące tematyki projektów dofinansowanych w latach 2008-2012. Zdecydowana większość z nich dotyczy wymiany doświadczeń w zakresie edukacji skierowanej do takich grup, jak: seniorzy, osoby niepełnosprawne fizycznie i umysłowo, osoby nie posiadające podstawowych kwalifikacji, osadzeni w zakładach karnych czy migranci lub mieszkańcy terenów wiejskich.

Problematyka ta podejmowana jest w ramach prawie 43 proc. projektów. Z kolei na trzecim miejscu znajdują się zagadnienia związane ze sztuką, muzyką i kulturą, które to dziedziny najczęściej są przedmiotem inicjatyw edukacyjnych skierowanych do osób ze specjalnymi potrzebami. ✿

– Michał Chodniewicz

Większa aktywność to lepsza jakość życia

GRUNDTVIG Wielkimi krokami zbliża się nowe rozdanie unijnych programów edukacyjnych. To dobry moment na podsumowanie dotychczasowej działalności Grundtviga

Uczestnicy projektu partnerskiego Grundtviga realizowanego w Poznaniu w latach 2008-10

Alina Respondek

zastępca dyrektora programu „Uczenie się przez całe życie”
✉ alina.respondek@frse.org.pl

W latach 2007-2013 program Grundtvig realizuje dwa główne cele: odpowiada na wyzwania edukacyjne związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz pomaga osobom dorosłym w poszerzaniu ich wiedzy i kompetencji.

Cele te odnoszą się do wielu wyzwań związanych z rozwojem kapitału społecznego w Polsce, wymienionych w Strategii Rozwoju Kraju 2020. Mimo że w naszym kraju program ma stosunkowo niewielki budżet, dzięki dofinansowaniu wielu organizacjom udało się rozwinąć ofertę edukacyjną, wielu przedstawicieli kadry znacznie podniosło swoje kompetencje zawodowe, a dorośli słuchacze nabyli nowe umiejętności.

Działania realizowane w programie Grundtvig pozwalają m.in.:

– promować uczenie się przez całe życie oraz we wszystkich rolach życiowych i w różnych formach: w szkołach i pla-

cówkach edukacyjnych dla dorosłych, na kursach i w środowisku pracy, poprzez zaangażowanie społeczne, w środowisku rówieśników i międzypokoleniowo;

– zapobiegać wykluczeniu społecznemu dorosłych będących w trudnym położeniu lub wymagających szczególnego wsparcia, w tym rosnącemu wykluczeniu cyfrowemu osób 50+, poprzez nabywanie kompeten-

58
TYSIĘCY SŁUCHACZY SKORZY-
STAŁO Z PROGRAMU GRUNDTVIG
W LATACH 2007-2013

cji, rozwój samodzielności i aktywności;

– motywować do zwiększania aktywności zawodowej i uczyć przedsiębiorczości w każdym wieku;

– kształtować postawy aktywności obywatelskiej, wspierać integrację społeczną, rozwijać wolontariat, w szczególności wśród osób dojrzałych i promować wolontariat dorosłych jako okazję do uczenia

się, tak samo, jak to ma miejsce w przypadku wolontariatu młodzieżowego;

– rozwijać edukację prozdrowotną i promować zdrowy styl życia, a także rozwijać kreatywne myślenie.

Dzięki środkom z programu Grundtvig w ciągu ostatnich siedmiu lat około 600 polskich organizacji miało i ma szansę nawiązać międzynarodową współpracę i rozwinąć swoją ofertę edukacyjną dla osób dorosłych, a ponad 8,5 tys. profesjonalistów w tym obszarze – doskonalić umiejętności dydaktyczne i nowe metody pracy. Z dofinansowania skorzystały m.in.: organizacje obywatelskie wspierające pozaformalną edukację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, placówki kultury prowadzące np. kursy nt. nowych technologii, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Centra Kształcenia Ustawicznego, szkoły języków obcych, zakłady karne prowadzące działania edukacyjno-wychowawcze, władze samorządowe i inne instytucje, jak np. Urzędy Pracy i Ośrodki Pomocy Społecznej.

Polska wyróżnia się na tle innych krajów w liczbie słuchaczy biorących udział w działaniach dofinansowanych z programu Grundtvig. W drugiej edycji programu wzięło udział ok. 58 tys. słuchaczy, a ponad 6 tys. wyjechało lub wyjedzie za granicę w celu edukacyjnym. Dla wielu z nich udział w projekcie jest pierwszym krokiem do zwiększenia aktywności i poprawy jakości życia.

Zgodnie z wynikami śródkresowego badania ewaluacyjnego programu „Uczenie się przez całe życie”, program Grundtvig w sposób znaczący przyczynia się do rozwoju edukacji dorosłych w kraju, pełniąc nawet rolę jednego z ważniejszych promotorów rozwoju tego obszaru w Polsce. ✿

Więcej o programie:

✉ www.grundtvig.org.pl

Alfabetyzacja dorosłych – nowe wyzwanie dla Europy

GRUNDTVIG Około 20 proc. Europejczyków ma podstawowe deficyty w zakresie czytania, pisania i rozumienia tekstów. Bruksela chce temu zaradzić

Jakub Kozłowski

program Grundtvig
✉ jakub.kozlowski@frse.org.pl

W obliczu niepokojąco niskiego poziomu alfabetyzacji mieszkańców Europy, Komisja Europejska przeobraziła Warsztaty Grundtviga w akcję mającą na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych kadry zajmującej się tą problematyką. Dotychczas Warsztaty służyły rozwijaniu tych umiejętności osób dorosłych, które nie były związane z pracą zawodową.

Od 1 września 2013 r. do 31 sierpnia 2014 r. Warsztaty Grundtviga odbywać się będą w nowej formule. Zasadnicza zmiana dotyczy grupy docelowej. Uczestnikami Warsztatów mogą być edukatorzy

osób dorosłych prowadzący zajęcia z zakresu poprawy umiejętności pisanie, czytania, rozumienia i korzystania z niezbędnych we współczesnym świecie informacji oraz ich krytycznej oceny. Z udziału w zagranicznych Warsztatach może korzystać także kadra zarządzająca lub pracownicy administracyjni organizacji oferujących programy dotyczące alfabetyzacji osób dorosłych, doradcy rozwoju osobistego i zawodowego oraz inspektorzy edukacyjni i wizytatorzy.

Celem Warsztatów jest zapewnienie możliwości lepszego zrozumienia europejskiego wymiaru nauczania dorosłych z deficytami w zakresie pisanie i czytania, rozumienia i korzystania z informacji oraz podniesienie indywidualnych umiejętności niezbędnych do nauczania dorosłych pisanie i czytania. Warsztaty, dzięki swo-

jemu międzynarodowemu wymiarowi, będą dobrą okazją do zmierzenia się z problemem, jakim jest zaskakująco niski – potwierdzony badaniami – poziom alfabetyzacji osób dorosłych w Europie oraz do dyskusji o sposobach zaradzania tym deficytom w innych krajach.

Komisja Europejska ma nadzieję, że program Grundtvig dzięki zmienionej formule Warsztatów przyczyni się do poprawy sytuacji w tym obszarze. Zapraszamy chętnych przedstawicieli kadry zajmującej się alfabetyzacją dorosłych do zapoznania się z zasadami akcji. Oferta wszystkich Warsztatów będzie dostępna w europejskim katalogu już w wakacje. ✿

Więcej informacji na stronie:

✉ www.grundtvig.org.pl

NAGRODA GRUNDTVIG

Nagroda Grundtvig Award 2013 Europejskiego Stowarzyszenia Edukacji Dorosłych (European Association for Education of Adults - EAEA) dla inicjatyw podejmowanych w obszarze

edukacji dorosłych została przyznana projektowi FILM-IN. Tym razem, w związku z obchodami Europejskiego Roku Obywateli, konkurs otwarty był dla realizatorów projektów dotyczących aktywnego obywatelstwa –

ukazujących edukację dorosłych jako narzędzie do walki z nacjonalizmem, szowinizmem i ksenofobią. Nagrodzony projekt partnerski Grundtviga, zrealizowany przez partnerów z 6 krajów i koordynowany przez

organizację z Litwy, dotyczył wykorzystania filmu na rzecz aktywizacji i społecznego włączenia grup wymagających szczególnego wsparcia. Więcej informacji na stronie internetowej: www.eaea.org.

DZWONIEŃ TAŃSZE

1 lipca spadły ceny połączeń międzynarodowych w UE. Za minutę rozmowy wychodzącej płacimy netto 24 eurocenty, przychodzącej – 7 eurocentów, a za wysłanie SMS – 8 eurocentów.

Islandzkie rozwiązania trudno będzie skopiować w innych krajach

System edukacji na wyspie kładzie nacisk na indywidualne potrzeby uczniów

Przestrzeń szkoły a nauka

WIZYTY STUDYJNE Czy architektura i wystrój wnętrza placówki może mieć znaczenie dla wyników w nauce?

Anna Dębska
koordynatorka programu Wizyty Studyjne
anna.debska@frse.org.pl

Wymyślenie ciekawej wizyty studyjnej jest sporym wyzwaniem dla instytucji goszczącej. Czy proponować temat cieszący się dużą popularnością – na przykład dotyczący nauczania języków obcych czy wykorzystania TIK w procesie nauczania – na który zawsze znajdują się chętni? Czy też wymyślić temat dla węższego grona specjalistów, ryzykując, że zgłosi się niewielka grupa zainteresowanych?

wizyty pochodzący z różnych krajów mieli okazję poznać system edukacji panujący na Islandii. Odwiedzili także trzy szkoły podstawowe, z których dwie zostały zbudowane niedawno i swoją architekturą odbiegają od dotąd wznoszonych budynków (wykorzystanie otwartych przestrzeni, brak murów, ciekawa kolorystyka). Trzecią była niedawno rozbudowana szkoła z ponad 70-letnią tradycją.

Podczas wizyt uczestnicy mieli możliwość porozmawiania z pracującymi tam nauczycielami, dyrektorem, a także uczniami. Ponadto, spotkania

SPOTKANIA BYŁY DOSKONAŁĄ OKAZJĄ DO PRZYJRZENIA SIĘ BUDYNKOM, WYPRÓBOWANIA ICH UŻYTECZNOŚCI, A TAKŻE POZNANIA MIEJSC, KTÓRE SZKOŁY WYKORZYSTUJĄ DO CELÓW EDUKACYJNYCH

Uniwersytet Islandzki w Reykjavíku podjął wyzwanie i zaproponował temat związany z aranżacją przestrzeni szkolnej i jej wpływem na naukę dzieci i młodzieży. W wizycie studyjnej o tak nietypowym temacie zdecydowała się wziąć udział tylko jedna osoba z Polski. Wizyta okazała się bardzo udana.

Celem przedsięwzięcia było poznanie podejścia, jakie stosuje się na Islandii odnośnie aranżacji przestrzeni szkolnej i jej wpływu na nauczanie. Nowe szkoły mają elastyczne przestrzenie, które można zaaranżować w różnoraki sposób oraz przystosować do grup o różnych wielkościach. Rozwiązania stosowane na Islandii są odpowiedzią na wdrożoną reformę szkolnictwa, która zakłada większy nacisk na potrzeby indywidualne ucznia, rozwój najważniejszych kompetencji, a także edukację nastawioną na efekty uczenia się.

Dzięki prezentacji zorganizowanej przez pracowników Ministerstwa Edukacji, Sportu oraz Kultury uczestnicy

były doskonałą okazją do przyjrzenia się budynkom, wypróbowania ich użyteczności, a także poznania miejsc, które szkoły wykorzystują do celów edukacyjnych (np. tereny powulkaniczne). Co więcej, uczestnicy poznali też poglądy na temat aranżacji przestrzeni szkolnej przedstawione przez badaczy zajmujących się tą tematyką. Podczas sesji na Uniwersytecie Islandzkim uczestnicy mieli okazję do pokazania swoich prezentacji, a także wzięcia udziału w dyskusji.

Uczestnicy wizyty zauważyli, że wiele z islandzkich rozwiązań trudno będzie przenieść na grunt krajów, w których pracują, jednak spróbują wprowadzić u siebie choć ich część – chodzi o: nauczanie na zewnątrz, zorganizowanie biblioteki w centrum szkoły czy wyposażenie uczniów w darmowe iPady. ☀

Więcej o ciekawych wizytach studyjnych: www.sv.org.pl

OBYWATELE NA ŚWIECZNIKU

Europejski Rok Obywateli 2013 w całej Europie upływa pod znakiem spraw związanych z unijnym obywatelstwem. Obchodom ER2013 towarzyszą debaty, konferencje i inne wydarzenia służące promowaniu zaangażowania obywateli w życie publiczne i poznawaniu praw obywateli UE, takich jak: prawo do swobodnego poruszania się i przebywania oraz podejmowania pracy i studiowania na terytorium UE; czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach lokalnych w państwie zamieszkania oraz w wyborach do Parlamentu Europejskiego; prawo do opieki medycznej i do ubezpieczenia, prawa konsumenckie.

W Polsce krajowym koordynatorem obchodów ER2013 jest Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. W ich organizację zaangażowana jest m.in. administracja publiczna i jednostki wspierające, w tym FRSE, organizacje pozarządowe oraz instytucje europejskie.

Więcej informacji na stronie: <https://mac.gov.pl/europejski-rok-obywateli>

AKTUALNOŚCI

Komisja Europejska uaktualniła unijny portal dla podróżnych. Na stronie po raz pierwszy opisano nie tylko przywileje i obowiązki osób podróżujących samolotem lub pociągiem, ale także statkiem i autokarem.

Witryna dostępna jest we wszystkich językach urzędowych Unii Europejskiej, jej treść można również pobrać na urządzenia przenośne. Strona działa pod adresem: ec.europa.eu/transport/passenger-rights.

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU GRUNDTVIG

Specjaliści z pięciu krajów Europy pracują nad tym, jak zmniejszyć bariery w dostępie niesłyszących do informacji

Telewizja dla niesłyszących

Michał Chodniewicz
program Grundtvig
michal.chodniewicz@frse.org.pl

Organizacje z Polski, Rumunii, Turcji, Grecji i Hiszpanii zawiązały międzynarodową współpracę w ramach projektu partnerskiego Grundtviga www.tv-deaf.com. Uczestnikami projektu są osoby niesłyszące oraz specjaliści zajmujący się ich edukacją.

Celem projektu jest przede wszystkim wymiana doświadczeń

w zakresie możliwości uczestnictwa osób niesłyszących w edukacji dorosłych. Szczegółowe zadania, jakie wyznaczyli sobie partnerzy, to m.in. zmniejszenie barier w dostępie do informacji i komunikowaniu się osób niesłyszących, podniesienie kwalifikacji tłumaczy języka migowego w zakresie prowadzenia edukacji osób niesłyszących oraz stworzenie możliwości wymiany doświadczeń. Aby osiągnąć założone cele, partnerzy stworzyli stronę internetową zawierającą filmy informacyjne z tłumaczeniem na języki

migowe krajów biorących udział w projekcie.

Ważną rolę pełnią spotkania partnerów, w których udział biorą tłumacze języka migowego oraz osoby niesłyszące. Efektem spotkań jest między innymi opracowanie słownika podstawowych pojęć w językach migowych partnerów.

Koordynatorem projektu jest polskie Stowarzyszenie – Rzeszowski Klub Sportowy Głuchych RES-GEST. Projekt zaplanowano na lata 2011-2013. ☀

Plakat projektu www.tv-deaf.com

Strona internetowa projektu: www.tv-deaf.com

PERSONALIA

Emily O'Reilly będzie nowym Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich. To pierwsza kobieta na tym stanowisku. Obecnie O'Reilly pełni to stanowisko w Irlandii.

O nominacji O'Reilly zdecydował Parlament Europejski. Nowa pani rzecznik obejmie stanowisko 1 października, zastępując Nikiforosa Diamandourasa. W tajnym głosowaniu kandydaturę Irlandki poparło 359 eurodeputowanych.

Kształcenie zawodowe

FELIETON

Najpierw młodzież, głupcze!

dr hab Maciej Duszczyk

Tu przeróbka słynnego zawołania prezydenta Billa Clintona, który mówił na początku lat 90 XX wieku o gospodarce, powinna wisieć nad głowami wszystkich, którzy mają nawet najmniejszy wpływ na sytuację młodzieży. Wydawało się, że przywódcy Unii Europejskiej poważnie wzięli sobie do serca to hasło i zwolali pod koniec czerwca szczyt poświęcony poprawie sytuacji młodzieży na rynku pracy. Jego wyniki mogą jednak rozczarowywać.

Zaczniemy jednak od pozytywów. Po pierwsze istotna jest kwestia symboliczna. Poświęcenie dużej części Rady Europejskiej dyskusji na temat młodzieży to bardzo ważny sygnał. W konkluzjach napisano, że „obecna sytuacja młodzieży na rynku pracy jest niedopuszczalna”. To mocne i jednoznaczne stwierdzenie. Drugi pozytyw to rekomendacja dla Europejskiego Funduszu Społecznego, aby przy programowaniu jego wydatków kwestia zwiększania szans młodzieży na uzyskanie zatrudnienia stała się priorytetem. Postanowiono również przyspieszyć wydatkowanie środków na walkę z bezrobociem młodzieży. Niestety, w skali całej UE dotyczy to tylko 6 mld euro. To zdecydowanie za mało.

Największym zawodem jest brak wskazania przez przywódców europejskich konkretnych kierunków działań, które mogłyby zmienić sytuację – nie tylko doraźnie, ale również w dłuższej perspektywie. Przykładowo ograniczono się tylko do ogólników w stylu „należy dostosowywać kształcenie do potrzeb rynku pracy”. Tylko nikt od wielu lat nie potrafi tego zrobić. Po prostu rynek pracy zmienia się zdecydowanie zbyt szybko i żaden system edukacyjny nie jest w stanie za nim nadążyć. Druga kwestia, o której zapomniano, to umowy o pracę. Zabrakło mi odpowiedzi na pytanie, jak poradzić sobie z sytuacją, w której większość młodzieży w UE jest zatrudniana na podstawie umów o dzieło lub zlecenia. Podsumowując: dobrze, że szczyt się odbył – ale przełomu w myśleniu brak. ☀

dr hab Maciej Duszczyk,
zastępca dyrektora Instytutu Polityki Społecznej UW

MARCIN NIEWIADOMSKI

LEO
OLÉ!

Gdy mróz dni stemperuje z polecenia zimy,
Śmiałkowicie dla rozgrzewki wskazują na miny.
Trochę to dziwne, skoro wiedzą z doświadczenia,
Że złożyć wniosek znaczy zstąpić do podziemia.

Najpierw spokój na tafli, dotąd panujący,
Burzą, gdy denerwują organ prowadzący.
Zgody, pełnomocnictwa, konta walutowe,
Zamiast składać ofiary, zawracają głowę.

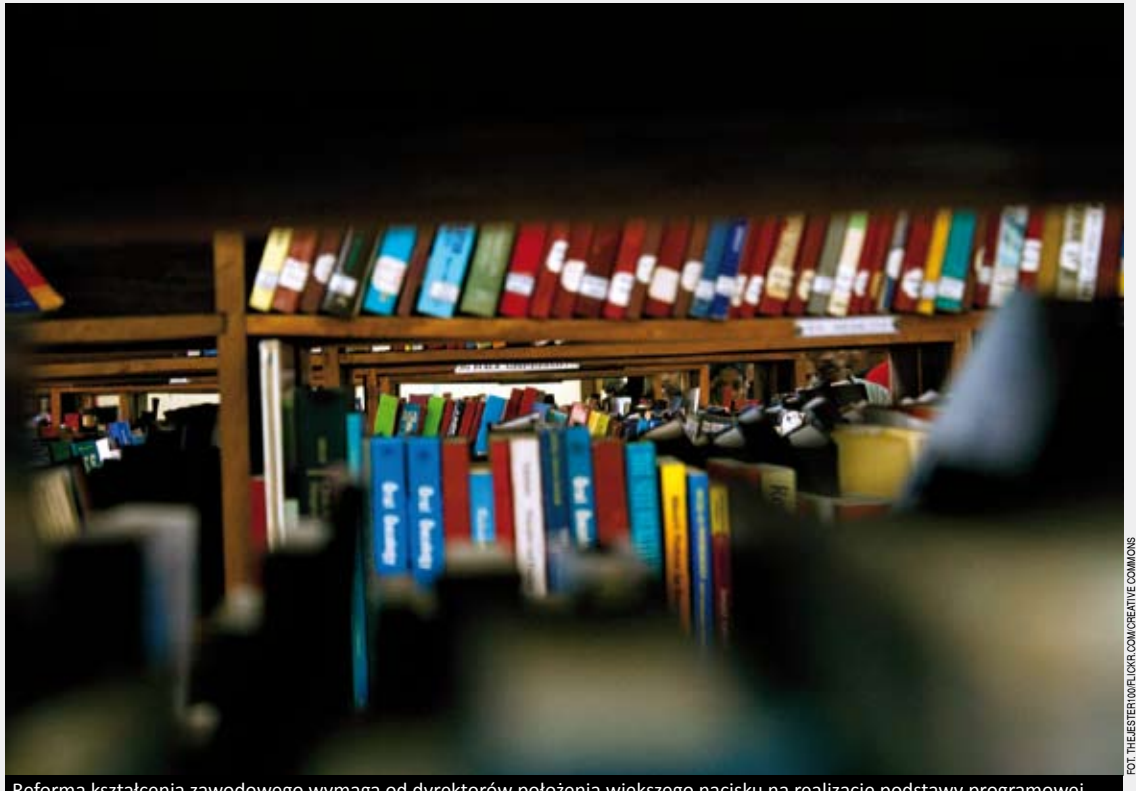
Papiery wypełnione, broń Boże z polotem,
Zawieźć trza do Warszafki, choćby autostopem.
Byleby nie za wcześnie, bo dzień urzędników
Zaczyna rytualna zbiórka przy czajniku.

A kiedy wnioskodawcom znów zbraknie atrakcji,
Wnet projektolicjanci wkraczają do akcji.
Jeden strzela formalnie, drugi jakościowo,
Na radar biorą każdą cyferkę i słowo.

A po co, na co, za co, za ile i kiedy?
Czy opiekun ma również specjalne potrzeby?
W mrowisko kij wbijają jak wytrawny poseł,
Od ich prztyczków niejeden miał problemy z nosem.

Jeśli obydwu umkną, a wyczyn to rzadki,
Zaraz ich dział kontroli rzuca na łopatki:
Na ilu metrach siedzą Państwa pracownicy?
Czy księgowy w pamięci umie do stu zliczyć?

Ręka do góry, jeśli twierdzisz, że jest warto
Sklądać kolejne wnioski w ramach Leonardo!
A zimą tego roku przyszło tyle wniosków na projekty...

Reforma kształcenia zawodowego wymaga od dyrektorów położenia większego nacisku na realizację podstawy programowej

Jakość buduje zaufanie

WYWIAD W latach 2009-2012 narodowe agencje LLP z 15 krajów UE realizowały projekt QALLL, poświęcony zapewnianiu jakości w edukacji. Jakie przyniósł efekty?

Rozmawiała Anna Atlas
dyrektor programu
„Uczenie się przez całe życie”
✉anna.atlas@frse.org.pl

**Rozmowa z Piotrem Bartosią-
kiem i Anną Wojciechowską
z Departamentu Kształcenia Za-
wodowego i Ustawicznego w Mi-
nisterstwie Edukacji Narodowej**

Czy rezultaty projektu QALLL są przydatnym punktem odniesienia dla prac nad zapewnianiem jakości w Polsce?

Stosowane w Polsce mechanizmy zapewniania jakości kształcenia zawodowego i ustawicznego są spójne z metodologią QALLL. Podstawowym instrumentem analizy i oceny jakości kształcenia jest tzw. nadzór pedagogiczny sprawowany przez kuratorów oświaty. W drodze ewaluacji określa się stopień spełniania przez szkołę lub placówkę ustalonych wymagań na podstawie oceny: przebiegu procesów edukacyjnych, efektów działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, a także warunków działania szkoły lub placówki, jakości zarządzania szkołą lub placówką i ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Koncepcja QALLL, zgodnie z którą wskazane jest zachowanie równowagi pomiędzy wewnętrzną i zewnętrzną ewaluacją, znajduje odzwierciedlenie w nadzorze pedagogicznym prowadzonym w polskich szkołach. Ewaluacja realizowana przez kuratora jest ewaluacją zewnętrzną, która z jednej strony ma przynosić każdej placówce informacje o tym, co należy poprawić i ulepszyć, a z drugiej strony jej uogólnione wyniki mają być podstawą do doskonalenia systemu oświaty. Ewaluacja prowadzona przez dyrektora placówki we współpracy z nauczycielami jest ewaluacją wewnętrzną – ta

z kolei pomaga w pozyskiwaniu informacji o jakości pracy i efektywności podejmowanych działań oraz w projektowaniu dalszych koncepcji pracy.

Poza tym, projekty analizowane w ramach QALLL skupiały się nie tylko na różnych sposobach ewaluacji i samooceny, ale także na akredytacji jako istotnym elementem niezależnej i obiektywnej oceny. Idea ta jest zbieżna z systemem działającym w Polsce, gdzie dla wszystkich placówek oraz podmiotów prowadzących kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych funkcjonuje mechanizm dobrowolnego poddania się procedurze potwierdzania jakości. Akredytację przyznaje kurator tym placówkom lub podmiotom, które zapewniają bazę wyposażoną w odpowiednie

ment pt. *Standardy jakości kształcenia*, dotyczący zarówno pracy szkoły, jak i kształcenia w zawodzie. Standardy te będą stanowiły formę krajowego podejścia do wdrożenia w Polsce inicjatywy EQARF/EQAVET.

Wspomniane przez Państwa mechanizmy dotyczą w dużej mierze formalnego kształcenia. Czy w Polsce istnieją przykłady podobnych działań w odniesieniu do uczenia się pozaformalnego?

Tak, podobnym przykładem mogą być Małopolskie Standardy Usług Edukacyjno-Szkoleniowych (MSUES). Obejmują one 20 standardów odnoszących się do czterech elementów:

usługi edukacyjno-szkoleniowej, kompetencji kadry szkoleniowej, infrastruktury, organizacji i obsługi klienta oraz zarządzania jakością usług

szkoleniowych. Propozycja ta ma być podstawą do kompleksowego weryfikowania jakości szkoleń dostępnych na rynku. MSUES zawierają również zasady przyznawania znaku jakości, charakterystykę organizacji przyznającej taki znak oraz mechanizm jej wylaniania, a także procedury akredytacji.

Standardy były już sprawdzane przez Wszechnicę Uniwersytetu Jagiellońskiego w 20 instytucjach szkoleniowych. Celem pilotażu było udoskonalenie projektu MSUES do wersji praktycznej, możliwej do wdrożenia. Z myślą o tych, którzy dbają o jakość usług szkoleniowych swojej firmy, opracowano też *Przewodnik po Małopolskich Standardach Usług Edukacyjno-Szkoleniowych*. Dostępne jest również narzędzie do samooceny instytucji szkoleniowej pod kątem spełniania MSUES. ☀

SZKOŁY ZAWODOWE POTRZEBUJĄ WSPARCIA W PROCESIE MONITOROWANIA REALIZACJI PODSTAWY PROGRAMOWEJ. JUŻ WKRÓTCE ZOSTANĄ OPRACOWANE DLA SZKÓŁ SPECJALNE NARZĘDZIA

środki dydaktyczne, zatrudniają wykwalifikowaną kadrę oraz opracowują i udostępniają uczestnikom kształcenia materiały metodyczno-dydaktyczne.

W jaki sposób szkoły zawodowe są wspierane w procesie zapewniania jakości?

Reforma kształcenia zawodowego wymaga od dyrektorów placówek położenia większego nacisku na bieżące monitorowanie realizacji podstawy programowej. Zadanie to, rozumiane jako proces systematycznego zbierania i analizowania informacji, wymagać będzie wsparcia szkół w tym zakresie. W tym celu powstał projekt, w ramach którego opracowane zostaną specjalne narzędzia dla szkół. Planuje się również przeprowadzenie szkoleń z tego zakresu oraz udostępnienie placówkom dobrowolnego mechanizmu do samooceny jakości pracy oraz prowadzonego kształcenia. W ramach projektu współfinansowanego ze środków EFS opracowany został doku-

Więcej informacji na stronie:
🌐 www.pociagdokariery.pl

BADANIE Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego CEDEFOP opublikowało średnioterminową prognozę podaży i popytu na umiejętności. Pokazuje ona trendy na rynku pracy

w poszczególnych krajach Unii Europejskiej. Badanie to ma na celu ustanowienie mechanizmu „wczesnego ostrzegania” i umożliwienie dopasowania oferty edukacyjnej do potrzeb pracodawców. Prognoza ma też po-

móc różnym pracownikom, pracodawcom, stowarzyszeniom branżowym, szkołom, uczniom i ich rodzicom, a także politykom podejmować właściwe decyzje dotyczące kształcenia i szkolenia zawodowego.

KONTRAKTOWANIE W LEONARDO W lipcu i sierpniu trwa gorący okres podpisywania umów na projekty mobilności, które otrzymały dofinansowanie w ramach konkursu 2013. W tym roku zostanie podpi-

sanych 271 umów w ramach programu Leonardo da Vinci oraz 166 umów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Więcej informacji na stronie www.leonardo.org.pl.

Internetowe kursy zdobywają coraz większą popularność

Edukacja zawodowa w „chmurze”

E-WIEDZA Rola ICT w edukacji jest oczywista. Czy e-edukacja może wyprzeć tradycyjne formy kształcenia?

Agnieszka Włodarczyk
program Leonardo da Vinci
✉ agnieszka.wlodarczyk@frse.org.pl

Nowoczesne technologie tworzą różnorodnym formom kształcenia zawodowego. Jedną z form wykorzystania ICT są szkolenia e-learningowe, które dość często pojawiają się w projektach edukacyjnych transferu innowacji Leonardo da Vinci. Instytucje tworzą m.in. kursy językowe (www.shareproject.eu/pl) do nauki samodzielnej bądź grupowej, kursy dla profesjonalistów z dziedziny logistyki (www.lot4eng.com), niepewności pomiaru (www.muvot.ath.eu) czy kurs wsparcia dla doradców zawodowych nt. wykorzystania popularnych aplikacji społecznościowych w pracy z młodzieżą (www.give-project.eu/pl/). Forma szkoleń jest różnorodna – od kursów „szytych na miarę” do przygotowania materiałów, które prowadzący samodzielnie może dopasować do grupy uczestników (<http://e-archaeology.org>). Kursy są także wzmacniane przez spotkania bezpośrednie przyjmując formę *blended learning*.

Ciekawym wykorzystaniem ICT w edukacji są gry edukacyjne, np. gra dla młodzieży uczącej się spawalnictwa (www.accessweld.net).

Niezależnie od rozwoju technologii i wprowadzania kolejnych wersji Web, Web 2.0 czy Web 3.0 pozostaje pytanie o rolę nowoczesnych technologii w procesie edukacyjnym. Jedną z ciekawych propozycji jest opracowana przez Berniego Dodga metoda WebQuest czyli wykorzystanie komputera i internetu w celu pogłębiania procesu uczenia się. Powyższa metoda została wykorzystana m.in. do wzmacniania kompetencji zawodowych pracowników (<http://pl.webquests.eu>). Interesujące wydaje się także wykorzystanie komputera do pracy metodą burzy mózgów (www.ilab2.eu).

Powyższe przykłady pokazują, że wykorzystanie ICT wzbogaca i urozmaica proces uczenia się, jednak pojawiają się także głosy, że e-edukacja może zagrozić tradycyjnie prowadzonym zajęciom stacjonarnym. To zagrożenie pojawia się ze strony kursów tzw. MOOCs (Massive Open Online Courses) prowadzonych przez kilka liczących się uniwersytetów jak np. Stanford. Jednak czy groźba jest realna? Proponuję wykorzystanie WebQuestów do bliższego poznania problemu. ✱

Więcej o Projektach Transferu Innowacji:
🌐 www.leonardo.org.pl

Czym jest ECVET?

EDUKACJA Europejska współpraca w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego – czym jest *European Credit System in Vocational Education and Training*?

Horacy Dębowski
członek Krajowego
Zespołu Ekspertów ECVET,
pracownik Instytutu Badań Edukacyjnych

Prace nad drugim po ECTS europejskim systemem przenoszenia i akumulowania osiągnięć trwają od 2002 r. System ECVET jest rezultatem działań podejmowanych w ramach procesu kopenhaskiego, czyli wzmacniania współpracy krajów UE w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego.

Wdrożenie systemu ECVET ma sprzyjać uczeniu się (przede wszystkim osób dorosłych) oraz mobilności zawodowej i geograficznej. Jest to ważne, gdyż osoby o wysokich kompetencjach zawodowych lepiej radzą sobie na rynku pracy. Z drugiej strony, w sytuacji rosnącego niedopasowania podaży i popytu na kompetencje, wzrost mobilności pracowników może przyczynić się do lepszego wykorzystania kapitału ludzkiego, a tym samym zwiększyć zatrudnienie i pobudzić gospodarkę.

Istotą systemu ECVET jest takie podejście do tworzenia kwalifikacji zawodowych, które będzie umożliwiać łatwe przenoszenie, uznawanie oraz akumulowanie osiągnięć (*credits*), czyli zaliczonych efektów kształcenia zawodowego w wymiarze krajowym i zagranicznym.

Kluczowym narzędziem systemu ECVET uczyniono jednostki efektów uczenia się. Kwalifikacje podzielono na mniejsze części, co przynosi szereg korzyści, m.in. pozwala uczącym się decydować w większym stopniu o tempie, czasie i miejscu zdobywania kwalifikacji. Jest to szczególnie istotne dla osób, które chcąc łączyć naukę z pracą i obowiązkami rodzinnymi, często nie mogą uczestniczyć w intensywnych programach kształcenia. Ponadto, niektórzy mogą być zainteresowani uzyskaniem jednej lub dwóch jednostek w celu uzupełnienia lub uaktualnienia posiadanych umiejętności i nie chcą

Wspieraniem ECVET zajmuje się CEDEFOP. Na zdjęciu jego dyrektor Christian Lettmayr

realizować pełnego cyklu kształcenia. Proces przenoszenia (*credit transfer*) polega na uznawaniu przez podmiot nadający kwalifikację efektów uczenia się potwierdzonych przez inne podmioty. Przenoszenie może być związane z mobilnością lub z przekwalifikowaniem. W ten sposób system ECVET pozwala unikać realizacji tych samych lub podobnych programów nauczania i eliminuje wielokrotne potwierdzanie raz osiągniętych efektów uczenia się, oszczędzając pieniądze i czas.

W Polsce akumulowanie i przenoszenie osiągnięć w edukacji zawodowej nie było do tej pory stosowane na szer-

szą skalę, jednak podstawowe rozwiązania w tym zakresie zostały uwzględnione w reformie szkolnictwa zawodowego, wdrażanej od 2012 r. Równocześnie trwają prace Krajowego Zespołu Ekspertów ECVET, koordynowane przez FRSE. Zadaniem Zespołu jest wspieranie rozwoju i wdrażania ECVET oraz promocja systemu. Nad koncepcją akumulowania i przenoszenia osiągnięć w edukacji ogólnej, zawodowej i wyższej pracują również eksperci w Instytucie Badań Edukacyjnych. ✱

Więcej na ten temat:
🌐 www.ekspertciecvet.org.pl

WYJĄTKOWE PROJEKTY PROGRAMU LEONARDO DA VINCI

Jak zyskać pewność, że wybrany przez nas staż będzie udany?
Można do tego wykorzystać ciekawe narzędzie

Znak jakości dla przedsiębiorstw

Anna Kowalczyk
program Leonardo da Vinci
✉ anna.kowalczyk@frse.org.pl

Umiejętności zdobyte w trakcie stażu są zazwyczaj potwierdzane różnymi dokumentami. Do tej pory nie powstało jednak narzędzie umożliwiające ocenę odbytych praktyk, dokonywaną zarówno przez jego uczestnika, jak i instytucję wysyłającą. I właśnie tę lukę postanowili wypełnić realizatorzy projektu partnerskie-

go Leonardo da Vinci. Celem partnerstwa było stworzenie znaku jakości dla przedsiębiorstw przyjmujących zagranicznych stażystów.

W trakcie prac partnerzy wyodrębnili 22 kryteria, jakie musi spełnić firma, aby otrzymać znak jakości. Głównym rezultatem projektu jest narzędzie *Label Enterprise Formation Europe* (LEFE), na które składają się: wielojęzyczna witryna internetowa zawierająca podstawowe informacje o LEFE, arkusze ewaluacyjne oraz extranet, gdzie znaj-

LEFE

Label Enterprise Formation Europe

Rezultatem projektu było stworzenie LEFE – narzędzia oceny jakości staży

dują się bazy informacji dla podmiotów zainteresowanych stażami bądź je oferujących. Stażyści oraz instytucje wysyłające uzyskali w ten sposób łatwy w obsłudze instrument, który powinien wpłynąć na podniesienie jakości praktyk.

Projekt ze strony polskiej reprezentuje Fundacja Sfera z Poznania, która współpracuje z partnerami z Francji (Fédération Régionale des MFR Aqu-

itaine-Limousin – koordynator), Belgii (Centre d'Education et de Formation en Alternance Ixelles/Schaerbeek), Rumunii (Grup Scolar Th. Alexandria) i Włoch (Centro Italiano Opere femminili Salesiane – Formazione Professionale). Dofinansowanie projektu wynosi 25 tys. euro. ✱

Strona internetowa projektu:
🌐 www.label-entreprise-formation.fr

AKTUALNOŚCI

Androulla Vassiliou, komisarz UE ds. edukacji i kultury oraz László Andor, komisarz ds. zatrudnienia i spraw społecznych zainaugurowali działalność Europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego.

Sojusz pomoże w walce z bezrobociem osób młodych, podnosząc jakość i dostępność przyuczania do zawodu w UE dzięki szeroko zakrojonej współpracy kluczowych instytucji i organizacji zajmujących się kwestiami zatrudnienia i edukacji.

Jego celem jest też zmiana nastawienia społeczeństwa do przyuczania do zawodu. W ramach sojuszu określone zostaną najbardziej skuteczne systemy przyuczania w poszczególnych państwach Unii Europejskiej.

Informacja młodzieżowa

FELIETON

Złudzenie racjonalności

Wawrzyniec Pater

Był jeden ciekawych wątków debaty Europejskiego Tygodnia Młodzieży – rola szkoły w zachęcaniu młodych do aktywności. Uczestnicy debaty – przedstawiciele świata polityki, nauki, biznesu i sektora pozarządowego zastanawiali się, co zmienić w funkcjonowaniu szkoły, aby otworzyć drogę do aktywności młodych.

Odniosłem wrażenie, że większość uczestników dyskusji przyjęła za pewnik, że to szkoła jest podstawowym miejscem, gdzie młodzi tej aktywności powinni się uczyć. A jeśli nie jest – z czym zresztą większość uczestników dyskusji się zgadzała – to powinniśmy ją tak zmieniać, żeby była. Bo w szkole młodzież spędza 80 proc. czasu i „żadna edukacja pozaformalna tu nie pomoże” – stwierdziła przedstawicielka świata nauki.

W moim przekonaniu jest dokładnie odwrotnie. Jeśli młodzi ludzie uczą się aktywności, to właśnie poza szkołą. W niej spędzają 5-6 godzin (nie mam pojęcia skąd te 80 proc.), uczą się fizyki, biologii i polskiego, wracają do domu, odrabiają lekcje i... mają czas na aktywność – prawdziwą

W SZKOLE MOŻNA BYĆ AKTYWNYM, ALE, NIESTETY, TYLKO DO PEWNEGO STOPNIA. DO TAKIEGO, DO JAKIEGO POZWOLĄ NAUCZYCIELE

i niczym nieograniczoną – w organizacjach samorządowych, młodzieżowych radach czy grupach nieformalnych. To tam zmieniają otoczenie.

Owszem, w szkołach działają samorządy uczniowskie, kluby europejskie, realizowane są projekty Comeniusa i eTwinning. W szkole można więc być aktywnym, ale, niestety, tylko do pewnego stopnia. Do takiego, do jakiego pozwolą nauczyciele. A wielu z nich – obawiam się, że wyraża większość – nie potrafi zaufać młodym ludziom. Widać to choćby w projektach składanych przez grupy szkolne w programie „Młodzież w działaniu”.

Zasadniczy problem nie tkwi jednak w umiejętnościach nauczycieli. Szkoła ze swej istoty nie jest i nigdy nie będzie właściwym miejscem do nauki aktywności – nie taka jest jej misja. Jak zauważył prof. Marcin Król: „edukacja obywatelska w szkole to tylko jeszcze jedno złudzenie racjonalności”, a „życia obywatelskiego można się nauczyć tylko je praktykując”. Taka teza zapewne byłaby szokiem dla wielu uczestników ETM-owej debaty, ale już nie dla osób kształtujących politykę młodzieżową w krajach europejskich.

Ci ostatni już dawno odkryli, że droga do zwiększania aktywności młodzieży wiedzie właśnie przez edukację pozaformalną. Finansowane ze środków publicznych kluby młodzieżowe, ośrodki dla młodzieży, rady młodzieżowe i punkty informacji są w Europie na porządku dziennym. O ich kształcie decyduje młodzież umiejętnie wspierana przez wykwalifikowanych pracowników młodzieżowych – tzw. youth workers.

W Polsce... nie ma takiego zawodu. Walkę o jego uznanie zapowiedział uczestniczący w debacie przedstawiciel PROM. Trzymajmy kciuki, bo to ważny krok w procesie tworzenia struktur edukacji pozaformalnej. I zwiększania aktywności młodzieży. ✱

Wawrzyniec Pater,
Koordynator Krajowego Biura Eurodesk Polska

Informacja kluczem do zaangażowania

JAK TO ROBIĄ ZA GRANICĄ Na Malcie o uruchomienie informacji młodzieżowej upomniela się sama młodzież. Dziś może korzystać z ciekawego, stale rozwijanego portalu

Irene Attard

pracownik maltańskiej Agencji ds. Młodzieży
irene.attard@gov.mt

Rząd bez powszechnej informacji lub środków umożliwiających dostęp do niej staje się prologiem farsy lub tragedii, albo ich obu – powiedział kiedyś amerykański prezydent James Madison. System informacji młodzieżowej to niezwykle ważne narzędzie, dzięki któremu można przekazać młodemu pokoleniu wiedzę niezbędną do radzenia sobie w życiu, rozwijania potencjału i osiągania celów.

Na Malcie system informacji młodzieżowej to stosunkowo nowe zjawisko. Na potrzebę dostarczania szczegółowych informacji młodym ludziom wskazano podczas procesu konsultacji społecznych, poprzedzających wdrożenie Maltańskiej Polityki Młodzieżowej na lata 2010-2013. Uczestnicy konsultacji stwierdzili, że najlepszym sposobem udostępniania informacji byłoby uruchomienie strony internetowej, a najwięcej uwagi należy poświęcić takim kwestiom, jak kultura i czas wolny, edukacja, środowisko naturalne, zatrudnienie, Europa, rodzina i relacje z ludźmi i zdrowie. Informacje opracowano we współpracy z departamentami rządu, wyspecjalizowanymi agencjami i organizacjami pozarządowymi.

Portalem Youth Information Malta (www.youthinfo.gov.mt) zarządza Agencja ds. Młodzieży (Aġenzija Żgħażaġh). Zawartość strony – na bieżąco aktualizowana – zawiera szczegółowe dane kontaktowe rozmaitych instytucji, agencji i organizacji oraz linki prowadzące do informacji źródłowych. Youth Information Malta to także aktualności, informacje o wydarzeniach, szansach i inicjatywach dotyczących młodzieży. Ambicją portalu jest stworzenie najważniejszego miejsca spotkań młodych ludzi, instytucji, organizacji i pracowników młodzieżowych.

W ciągu dwóch lat działalności serwis zanotował ponad 40 tys. odwiedzin. Dzięki informacjom, które dostarczył, młodzi

Na Malcie bezpośredni kontakt z młodzieżą jest jednym z filarów systemu informacji

Maltańczycy mieli szansę wziąć udział w 300 różnego rodzaju inicjatywach.

Informacja młodzieżowa nie jest jednak przekazywana wyłącznie poprzez portal. Młodzi ludzie mogą skontaktować się z biurami Agencji ds. Młodzieży osobiście, przez telefon, e-mail lub inne, powiązane strony internetowe. Agencja zarządza również siecią kawiarni młodzieżowych oraz punktami Youth Hubs i Youth Stop, działającymi w najważniejszych miejscach wyspy. Pracujące w nich osoby pomagają młodym

ludziom w korzystaniu z usług agencji, doradzając, gdzie znaleźć informacje, których potrzebują.

Maltańska Agencja ds. Młodzieży chce w dalszym ciągu dokładać starań, by młodzi mieszkańcy wyspy mieli dostęp do informacji, by poradzić sobie w życiu i stać aktywnymi obywatelami, na poziomie lokalnym, krajowym i europejskim. ✱

Więcej informacji na ten temat:
✱ www.youthinfo.gov.mt

Miriam Teuma

dyrektor Agencji ds. Młodzieży (Aġenzija Żgħażaġh)

Dostarczanie informacji młodym ludziom jest najważniejszym zadaniem maltańskiej Agencji ds. Młodzieży. Agencja nasza jest bowiem odpowiedzialna za wdrażanie Krajowej polityki młodzieżowej na lata 2010-2013, która uznaje, że dostęp do informacji ułatwia i wspiera zaangażowanie młodych ludzi w życie społeczne oraz sprzyja realizacji ich planów. Dokument podkreśla, że dostęp do informacji jest niezwykle istotny dla wszystkich młodych ludzi.

MALIN W INTERNECIE MAŁPKA W ZIELONYM KRAWACIE

Pierwsze, co rzuca się w oczy po wklepaniu adresu youthinfo.gov.mt do przeglądarki to kolory. Piękne, soczyste żółcie, pomarańcze i czerwienie, które zachęcają do tego, żeby spędzić na tej stronie trochę czasu, nawet jeśli potrzebne informacje zostały już znalezione. A te znaleźć jest bardzo łatwo. Przejrzysta nawigacja, dobrze zatytułowane działy – wszystko da się znaleźć w kilkanaście sekund. Do tego informacje kontaktowe, ułatwienia dla niepełnosprawnych – wszystko, czego życzylibyśmy sobie na porządku dziennym.

Do czego mógłbym się przyklepić (bo przecież nie mogę napisać tylko i wyłącznie pochwalnego peanu)? Ja w zasadzie nie wiem, do kogo skierowana jest ta strona. Tego typu serwisy powinny mieć jasno określony target –

WWW.YOUTHINFO.GOV.MT

przygotowuje się je albo dla miejscowych, by dowiedzieli się więcej o kraju, w którym mieszkają, albo dla potencjalnych gości z zagranicy. A tutaj, choć każdy dział ma sporo informacji, większość z nich to ogólne. Nie jestem pewien, czy potrzebne w takim serwisie są informacje o tym, kiedy powstała Unia i ile liczy państw.

Nie można rzecz jasna nie wspomnieć o najprzyjemniejszym elemencie tego serwisu – animowanej maskotce, z grubszą przypominającej małpkę w zielonym krawacie, która towarzyszy nam podczas przeglądania serwisu, wygłąda zza banerów albo zachęca do posłuchania muzyki. Dobrze wiedzieć, że twórcy takich stron internetowych mają do siebie trochę dystansu. ✱

– Marcin Malinowski – <http://malin.net.pl>

WWW.CITIESFOREUROPE.EU

Tę ascetyczną stronę utworzono w związku z obchodami Europejskiego Roku Obywateli 2013. Portal jest do bólu prosty. Z dominującym białym kolorem i dodatkiem niebieskiego wydał mi się bardzo zimny. Przejrzałem całą stronę w mniej niż minutę i nie wiem, co ktokolwiek mógłby tam ciekawego znaleźć. A naprawdę się starałem...

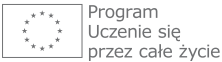
WWW.CONSUMERCLASSROOM.EU

Jeśli rzut oka na główną stronę serwisu internetowego wystarczy, by dowiedzieć się, po co został stworzony, to wiem, że jest dobrze. Consumer Classroom jest tego idealnym przykładem. Mnóstwo dokumentów i linków, wszystko z podziałem na przedmioty, kategorie wiekowe, język. Komisja Europejska – znakomicie wydane pieniądze!

Nie przegap terminów

TERMINY PRZYJMOWANIA WNIOSKÓW W PROGRAMACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ FUNDACJĘ ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI W OKRESIE 1 WRZEŚNIA – 30 PAŹDZIERNIKA 2013 R.			
PEŁNA, SYSTEMATYCZNIE UZUPEŁNIANA I AKTUALIZOWANA LISTA ZNAJDUJE SIĘ W BAZIE EURODESK POLSKA – WWW.EURODESK.PL/NIEPRZEGAP.			
TERMIN	PROGRAM/AKCJA	OPIS	KONTAKT
17 września 2013 r.	Comenius – Mobilność Szkolnej Kadry Edukacyjnej	Dofinansowanie udziałów w szkoleniach dla nauczycieli i innej kadry oświatowej.	Grzegorz Żółcik gzolcik@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-202, www.comenius.org.pl
	Grundtvig – Kursy doskonalenia zawodowego kadry dla edukacji dorosłych	Kursy za granicą dla przedstawicieli kadry edukacyjnej zajmującej się niezawodową edukacją osób dorosłych.	Karolina Milczarek kmilczarek@frse.org.pl, tel.: 22-46-31-233; www.grundtvig.org.pl
	Grundtvig – Wizyty i wymiana kadry dla edukacji dorosłych	Indywidualne wyjazdy zagraniczne przedstawicieli kadry edukacyjnej pracującej w obszarze niezawodowej edukacji osób dorosłych na konferencje, seminaria i praktyki typu <i>job shadowing</i> .	Ewa Orzeszko eorzeszko@frse.org.pl, tel.: 22-46-31-237, www.grundtvig.org.pl
1 października 2013 r.	Młodzież w działaniu – Młodzież dla Europy	Dofinansowanie międzynarodowych wymian młodzieży i lokalnych projektów młodzieżowych o wymiarze europejskim.	Grzegorz Kucharyk gkucharyk@frse.org.pl, tel.: 22-46-31-413, www.mlodziez.org.pl
	Młodzież w działaniu – Wolontariat Europejski	Program dla młodych ludzi, którzy chcą pracować społecznie za granicą oraz dla organizacji, które chcą przyjąć wolontariusza z zagranicy.	Agnieszka Bielska abielska@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-420, www.mlodziez.org.pl
	Młodzież w działaniu – Młodzież w Świecie	Dofinansowanie wymian młodzieży, projektów szkoleniowych (m.in. wizyt studyjnych, seminariów i szkoleń).	Dominika Jagiełło djagiello@frse.org.pl, tel.: 22-46-31-431, www.mlodziez.org.pl
	Młodzież w działaniu – Szkolenie i Tworzenie sieci	Dofinansowanie staży, wizyt studyjnych, seminariów, kursów szkoleniowych i innych działań służących tworzeniu partnerstw, wymianie doświadczeń i podnoszeniu kompetencji osób pracujących z młodzieżą.	Bożena Kiluk bkiluk@frse.org.pl, tel.: 22-46-31-443, www.mlodziez.org.pl
	Młodzież w działaniu – Spotkania młodzieży i osób odpowiedzialnych za politykę młodzieżową	Wsparcie krajowych i międzynarodowych seminariów służących wymianie doświadczeń i poglądów między młodzieżą, osobami pracującymi z młodzieżą i politykami odpowiedzialnymi za politykę młodzieżową.	
28 października 2013 r.	Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Zagraniczna mobilność szkolnej kadry edukacyjnej w ramach projektów instytucjonalnych.	Anna Pokrzywnicka apokrzywnicka@frse.org.pl; tel.: 22-46-31-682 www.pokl.frse.org.pl/projekty-instytucjonalne

Czasopismo dla nauczycieli

[języki : obce]

w szkole

Włącz się w języki,
nie bądź offline_ jows.pl

język
language
lingua
jezik
Sprache
kieli
sprog_

u n e s a e R i Ñ Å
i o a s a
i u a s
i e i o
i n o
i ñ o
i ù ã

oko
Auge
ojo
silmä
oog
vidēt
sehen
widzieć
voir_

W
internet, tinktas, sieć, network,
Netzwerk, netværk, online_

słyszeć
audire
hear
høre
heyra
hören
forstå
rozumieć
mõistma_

Na zakończenie

POSŁOWIE

Dziękuję, nie głosuję

Ewa Żmuda-Trzebiatowska

W ostatnich wyborach parlamentarnych do urn wyborczych nie dotarło 50 proc. uprawnionych do głosowania. Jakie są przyczyny absencji w wyborach 15 mln dorosłych Polaków? Należy podkreślić, że wśród wyborców w wieku 18-25 frekwencja jest o kilkanaście procent niższa niż wśród osób powyżej 35. roku życia. Sądzę, że jedną z przyczyn jest przekazywanie idei „niechodzenia na wybory” z pokolenia na pokolenie. Kluczową rolę w wychowaniu dzieci – w tym także w kształtowaniu ich postaw obywatelskich – pełnią rodzice. Powiedzenia: „nie chodzę na wybory, boi tak nic nie zmienię”, „po co mam ich (polityków) wybierać, jak i tak robią, co chcą” są powtarzane przez kolejne pokolenia. Wniosek taki można wyciągnąć chociażby z analizy pierwszych wolnych wyborów w 1989 r. kiedy – co nie każdy pamięta – frekwencja wyborcza wyniosła tylko 62,32 proc. Prawie 40 proc. dorosłych obywateli nie wzięło więc udziału w wyborach, choć były one ważne dla losów Polski. Od czasu powstania III RP minęły 24 lata, a frekwencja wyborcza oscyluje na granicy 50 proc.

Drugą ważną przyczyną absencji młodych ludzi w wyborach może być bunt przeciwko dorosłości i temu, co dorosłe, bo głosowanie w wyborach jest właśnie objawem dorosłości. Młodzi ludzie uważają, że chodzenie na wybory nie jest „trendy”, a wręcz czasami twierdzą, że jest to „obciach”. Trzecia ważna przyczyna niskiej frekwencji wyborczej młodych ludzi to nieskuteczny system uczenia o demokracji i uczenia demokracji w szkołach. To poważny problem. Szkoła nie jest instytucją demokratyczną, a młodzi ludzie mają niewielki udział w podejmowaniu decyzji dotyczącej jej funkcjonowania. Z założenia bardzo dużą rolę w wychowywaniu świadomych Polaków, powinni pełnić nauczyciele takich przedmiotów jak historia czy podstawy przedsiębiorczości, a przede wszystkim nauczyciele WOS. Niestety, nastawienie na realizację podstawy programowej, czy realizowanie jej w oparciu o przeładowane treściami (często zbędnymi) podręczniki powoduje, że gubimy to, co najważniejsze, czyli wychowanie świadomych swojej roli w społeczeństwie demokratycznym obywateli. Być może szkoła powinna uczyć podstaw demokracji w innej formie niż obecnie: bez stopni, z możliwością swobodnego wypowiadania poglądów, większym udziałem pracy w zespole i debaty jako formy wymiany myśli. ☀

Ewa Żmuda-Trzebiatowska, posłanka Platformy Obywatelskiej,
członkini sejmowej podkomisji ds. młodzieży

OSTATNIA KRESKA RATUNKU – A PROPOS POLSKIEJ RADY ORGANIZACJI MŁODZIEŻOWYCH (PROM)

michał narojek

EUROPEJSKI DZIEŃ JĘZYKÓW 2013

Warszawa
Warsztaty Sztuka debaty publicznej (23 IX)
Konferencja Motywacja w edukacji językowej (24 IX)
Lekcje pokazowe języków obcych (24-26 IX)
Warsztaty teatralne (27 IX)
www.edj.waw.pl

Kraków
Gra miejska (28 IX)
Noc kina europejskiego (28 IX)
www.edj.krakow.pl

Wrocław
Lekcje pokazowe i inne wydarzenia (20-26 IX)
www.edj.wroclaw.pl

Lublin
Gra miejska (21 IX)
www.ck.lublin.pl

<https://www.facebook.com/EDJ.fb>

włącz się!

Jesteś liderem, trenerem młodzieżowym?
Chcesz wiedzieć więcej?
www.frse.org.pl/publikacje oraz w serwisie www.issuu.com/frse

frse
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

uczestnictwo młodzieży
Edukacja międzykulturowa
Współpraca z mediami a tworzenie wizerunku organizacji
Analiza potrzeb
Ewaluacja w pracy metodą projektu

EUROPA DLA AKTYWNYCH

Koordynatorzy „EdA”: Wawrzyniec Pater, Agnieszka Pietrzak, Krzysztof Szwałek, Paulina Puchalska. **Koordynatorzy działów:** Druga strona FRSE: Agnieszka Pietrzak, Polityka młodzieżowa, Informacja młodzieżowa: Wawrzyniec Pater, Edukacja szkolna: Julia Plachecka, Gracjana Więckowska, Szkolnictwo wyższe: Beata Skibińska, Katarzyna Aleksandrowicz, Edukacja pozaformalna: Ewelina Miłoś, Edukacja dorosłych: Karolina Milczarek, Alina Respondek, Kształcenie zawodowe: Izabela Laskowska, Anna Kowalczyk, SALTO: Andriy Pavlovych, ELL: Anna Grabowska, EURYDICE: Anna Smoczyńska. **Korekta:** Agnieszka Pawłowiec, Weronika Walasek. **Fotografie:** zasoby FRSE oraz www.flickr.com. **Stale współpracują:** Michał Narojek, Marcin Malinowski, Klaudia Wojciechowska, dr hab. Jacek Kurzępa, dr Maciej Duszczyk. **E-mail redakcji:** [eda\(at\)eurodesk.pl](mailto:eda(at)eurodesk.pl). **Wydawca:** Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa; tel. 22 622 66 70. Przedruk, kopiowanie i wykorzystanie tekstów (lub ich fragmentów) w innych mediach wymaga zgody autora. Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną. Projekt został zrealizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.